Массе а мехкий пролетареш, вIашагIкхета!

СЕРДАЛО

СОВЕТСКИ СОЮЗА КОММУНИСТИЧЕСКИ ПАРТЕ НОХЧ-ГIАЛГIАЙ ОБКОМА, НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТЕИ МИНИСТРИЙ СОВЕТЕИ ОРГАН

(«СВЕТ») ОРГАН ЧЕЧЕНО-ИНГУШСКОГО ОБКОМА КПСС, ВЕРХОВНОГО СОВЕТА И СОВЕТА МИНИСТРОВ ЧЕЧЕНО-ИНГУШСКОЙ АССР

Газет арадувл 1923 шера дениз • ШИНАРА, 6 январь, 1976 шу. • № 2 (5229). • Мах 2 кеп.

Советски наьха вахаре, вай сийлахь-йоккхача Даьхен вахаре беркате лер йита чакхдаьлар 1975 шу — ийслагIча пятилетка тIеххьара шу. Советски Союза Коммунистически парте XXIV съезда исторически решенеш кхоачашъеча, мехка экономически оборонни низ чIоагIбеча керда йоккхий коталонаш яхарца белгалдаьлар из. Коммунизмага бодача наькъа тIа кхы цхьаькха а лакхе яьккхай вай. Советски наха де а доагIаш доккхал ду деррига къахьегача адамашта цу дага латтачуига кхача гIерташ шоашта карагIдаьннарех.

Тахан ялхлагIа ди да керда, иттлагIа пятилетка дIайолаенна. Советски халкъа керда шу даькъала дувцаш КПСС Централььи Комитето, СССР Лакхехьарча Совета Президиумо, СССР Министрий Совето дайтача моаршал тIа ма-аллара:

«АЙДЕННАЧА ХЬИНАРАХ ДИЗА А ДОЛАШ, ЛЕНИНСКИ ПАРТЕ ПЛАНАШ ТIАТЕIIА КХОАЧАШЪЕШ ДОАЛЛА СОВЕТСКИ ХАЛКЪ, ТIА-ТIА ШЕРА-

АЙДЕННАЧА ХЬИНАРЦА

ГIА СОЦИАЛИСТИЧЕСКИ ЯХЬ А ЙОАРЖАЕШ, НАКЪАДОДА КПСС XXV СЪЕЗДА. ПХИЙТТА МИЛЛИОНАХ ЛАТТАЧА ЕРРИГАЧА ПАРТЕ ИТОГАШ Ю ХЬАБЕНАЧА НАЬКЪА, ДАЬХАЧА ТОЛАМИЙ, КХОАЧАМБОАЦАРАШ ДIАДОАХ, КХОАЧАМАШ ЛЕХ, ДЕРРИГА ТВОРЧЕСКИ НИЗАШ КЕРДА АЙДЕЛГА ВIАШТIЕХЬДОАХ. МОАКХАЗ САННА ЧIОАГIА ЛЕНИНСКИ ЦЕНТРАЛЬНИ КОМИТЕТА ГОНАХЬА АЙХХА КХОТАЕННА А ЙОЛАШ ЙОДА ПАРТИ ШИЙ АРГIАНАРЧА СЪЕЗДАГА».

Берригача советски наха санна, Нохч-ГIалгIайчен къахьегамхоша дег тIара къоабалъяь тIайцай «1976—1980 шерашка СССР халкъа боахам дегIабоалабара керттера лостамаш» яха КПСС ЦК XXV съезда оттаяь проект. Цу боккха исторически лоархIам болча документо цIаккха ца хиннача тайпара доккхий а чоалхане а декхараш хьалхашка оттаду дерригача халкъа, хIара сага.

Шийй белгалонаш йолаш я иттлагIа пятилетка. Из я машарен кхолламийн, производства дикален лакхача эффективностен пятилетка, халкъа хьал-торо дIахо а тоаяра пятилетка. Цудухьа хIара советски сага хов бIарччача мехкан шийна цхьанненен пятилетко фу лургда. Цудухьа хила веза из, миччахьа вале а, хьинар ца кходеш къахьегаш, хIаман хьурмат деш, мехка экономически низ чIоагIбе гIерташ, массе а хIаман бала кхоачаш.

Керда шу хьатIакхоачаш чакхъяьлар Нохч-ГIалгIай областной партийни конференции республика Лакхехьарча Совета шоллагIа сесси. Цига кIоаргга дийцар укх пхе шера Нохч-ГIалгIайчен къахьегамхоша кхоачашде дезача декхарех. Лоаца аьлча, уж хIанзалца ца хиннача тайпара доккхий да. Бакъда, хIара предприяте, колхоза, совхоза коллективо, хIара саго шийн кхоачамех бизза пайда эце, шийна тIалатта боккха бехктоккхам кхетабой, дизза кхоачашдулургдолаш а да. Из машта хилар къаьгга хьахьокх ийслагIча пятилетка итогаша. Эзараш болча наха, итташ йолча предприятеша, боахамаша толаме кхоачашъяьй пятилетка йоккхий планаш.

XV областной партийни конференце белгал ма-даккхара, хIанз а дукха кхоачамбоацараш да республика халкъа боахама дерригача доакъошка. Вайцига де мел доагIар дац продукци дикагIа арахецара, цунга дIадодар кIезигдара, къахьегама овсарлен производства эффективности лакхъяра, оборудованехи балха ханахи бизза пайда эцара, къахьегамен производственнии дисциплина чIоагIъяра, хьалха латтарий опыт а социалистически яхь а шерра йоаржаяра, производства технологи эргайоахаш тоаяра. ЦIенхаштта тIехьадусаш да капитальни гIирсаши бахача наха цIеноши хьалделга. Цудухьа уж дешаш шоай теркама юкъмоттиге лоаттаде а цу даькъе нийслу кхоачамбоацараш дIадахара а оарцагIйовла еза парте горкомаши райкомаши, моттигера Советаш, предприятей кулгалхой, партийни, профсоюзни, комсомольски организацеш.

ИттлагIча пятилетке ялатий хьувкъам наьха санна лакхбара, лаьтта леладара культура тоаяра, техниках, хий дехкача лаьттаехи удобренеехи дикагIа пайда эцара къаьстта теркам тIабохийтаргба республика юртбоахама къахьегамхоша.

Парте XXV съезда сийна яьржача социалистически яхьа байракх лакха айяь керда шу дIадоладаьд Нохч-ГIалгIайчан промышленни предприятей, колхозий, совхозий къахьегамхоша. ХIанз декхар сенах латт аьлча, из латт социалистически яхь кхы а шерагIа йоаржаярах, наьха керда творчески низаш айдара из тIаерзаярах, хIара коллективе чурча торонехи кхоачамехи дикагIа пайда эцарах. Керттердар да массе а оагIорахьара балха дикал тоаяр, производства эффективность айяр, хIара коллектива а хIара сага а паччахьалкхен планаш кхоачашъяра хьалхара бехктоккхам лакхбар. ХIана аьлча, зIамигача тоатолгех доккхий хий хьахулаш санна, хIаране хьинарах, цо хьадечох хьа а хул деба а деб вай сийлахь-йоккхача Даьхен рузкъа, дегIабоагIа цун низ. ХIаьта цул дезагIа фу хургда советски сага!

КПСС ЦК декабрьски (1975 ш.) Пленумо а СССР Лакхехьарча Совета сессе а укх шера ле безача балхий оттаяьча программах вай лоархIадаро тешаме лард йолларгья общественни производство массе а оагIорахьара дегIа а йоалаеш, цун эффективность лакх а еш, балха дикал ма-могга тоа а еш, халкъа хьал-торо айелга керттердар лоархIача бIарччача иттлагIча пятилетка йоккхий планаш кхоачашъяра.

ИттлагIа пятилетка Советий мехко йоаккхаш йола керда лакхале я. Из цо йоаккхарг а я, хIана аьлча, цунна хьалхе лелаер ленински Централььи Комитет керте латта Коммунистически парти йоландаь.

Айденнача хьинарца, парте белгалъяь планаш кхоачашъе кийча болаш иттлагIа пятилетка дIайолаяьй Нохч-ГIалгIайчен къахьегамхоша. Шеко яц, цар из массаза а санна йизза кхоачашъергхиларах.

ПАРТЕ ПЛАНАШ—ХАЛКЪА ПЛАНАШ

БЕЛГАЛДАЬККХА ДЕКХАР КХОАЧАШДАРА

Доккхийча къахьегама толамашца накъайода КПСС XXV съезда грознески маьхкеча комбината коллектив. Йолаш йолча торонех бизза пайда а эцаш шерра социалистически яхь йоаржаяь къахьегарах ийслагIча пятилетка план ханал дукха хьалха, 23 ноябрен, хIаьта пятилетка пхелагIча тIеххьарча шера план 26 декабрен кхоачашъяьй цо. 1974 шераца нийсдича къахьегама овсарле 0,4 процент дегIаенай, продукцега дIабода мах соахка 5 эзар сом кIезигбаьб. Пхе шера пханагIа къахьегама овсарле 8,5 процент лакхъе езаш хиннача 14,8 процент лакхъяьй, социалистически декхарех пхе шера 950 эзар сома маьха продукци маьхала яккха езача 1 миллион сома маьха продукци маьхала яьккхар, пятилетка тIеххьарча шера социалистически декхарех планал совгIа 100 эзар сома маьха продукци арахеца езача 130 эзар сома маьха арахийцар.

Уж доккхий къахьегама толамаш доахача хьинаре дакъа ловц М. Н. Тафелюк, А. Н. Мосиенкос кулгалдеча бригадай коллективаша. Къаьстта дикача къахьегамца белгалбаьнаб Ленина орден лелаеш йола Е. Латыш, предприяте ветеранаш, кагирхой наставникаш А. Давыдова, А. Бондарь, къона болхлой цеха комсомольски организаце секретарь М. Блохина, Г. Олейникова, иштта кхыбараш а.

Укх деношка арадаьннача лоархIамеча документах «1976—1980 шерашка СССР халкъа боахам дегIабоалабара керттера лостамаш» яхача XXV съезда КПСС ЦК оттаяьча проектах лаьца дувцаш, кхачан продуктай дикал, цар биологически пайда, чам дикка тоабе, цар ассортимент тоае ьзнна белгалдаьккха декхар къаьстта теркаме а лаьца из кхоачашдара шоай низи хьинари кхо ца де лаьрхIар предприяте къахьегамхоша.

Л. АУШЕВА.

« Нефтегазпромавтоматика » СПКБ Грозненски опытни завода бригадашта юкъе дикагIа доархIачарех я Пушина Валентина Николаевна керте латта намотчикий бригада. Шийй балха тIа цхьаккха тайпа брак ца нийсйолийташ хIара сменагIа нормаш 125—130 процент кхоачашъеш къахьегаш я бригада. Ше керте латтача коллектива къахьегам кхетамца вIаштIехьбаккха хов Валентина Николаевнайна.

СУРТА ТIА: намотчикий бригадир В. Пушина.

И. ПЛИЕВА сурт.

Кердача толамий лард

«Грознефть» объединене чуйоагIача предприятешта юкъе эггара дукхагIа мехкдаьтта гелачарех я «Старогрознефть» управлени. ДIадахача шера 15 декабре кхоачашъяьй управлене мехкдаьттахоша ийслагIча пятилетка мехкдаьтта даккхара план. Шу чакхдала юхедисача деношка пхе шера планал совгIа 170 эзар тонн «Iаьржа дошув» делар старогрозненцаша Даьхенна.

Уж толамаш даха карагIдаьннад керда техника, мехкдаьтта даккхара дикагIйола технологи балха юкъейоалаярах. Къаьстта боккха пайда баьннаб социалистически яхь ховш вIаштIехьъяккхарах. Укх шера из яхь дIахьу: «Мехкдаьтта дукхагIа, дикагIа, дIадодар кIезигагIа» яхача девизагIа. Дукха къахьийгар мехкдаьтта дукхагIа даккхара къахьегама овсарле лакхъяра керда торонаш лохаш, дукха материалаш кхоаьй.

Ерригача РИТС-ай, цехий коллективашта, къаьст-къаьстача болхлошта юкъе социалистически яхь яржарах дIадахача шера цхьайтта бетта планал совгIа цIендаь тIехдикка 83,1 эзар тонн планал совгIа мехкдаьтта дIадахийтад мехкдаьтта чакхдоахача заводашка. Шу чакхдалалехьа кхы а 95 эзар тонн дIа а дахийтар. Къахьегама овсарле планагIа лакхъе езачул 3,4 процент совгIа лакхйир, планал совгIа 400 эзар сом пайда бир.

КПСС XXV съезда хетаяьча социалистически яхье хьалха латташ хьайоагIа коммуниста В. А. Демина кулгалдеш йола РИТС - 4 коллектив. Соахка цхьайтта бетта планал совгIа 47460 тонн мехкдаьтта даьккхар цо. Дика къахьегамэ толам баьккхаб планал совгIа цхьайтта бетта 28197 тонн мехкдаьтта даьккхача Н. И. Сорокотягина кулгалдеча РИТС - 1 коллективо а.

Мехкдаьттахой балхаца ра гIулакх белгалдоаккхаш да ер масал. Хаян-Корт — 81 яхача скважино мехкдаьтта кIеж техар. «Грознефть» объединене СМУ гIирсаш дерашка ханнахьа заказ даьдар скважинагара яьнна коллекторага кхоачаш мехкдаьтта провод йилла аьнна. Цхьабакъда, цар шоай декхар катехха кхоачаш ца дарах скважина болх ца беш лаьттар. Операторашa Сурков Вячеслава, Пасечный Александра, Свищев Александра шоаш йилла лаьрхIар 300 метр дIоахал дола мехкдаьттапровод. Кхо ди далалехьа мехкдаьтта юкъарча коллекторе дIатела яьлар скважина.

Белгалдаккха деза мехкдаьттахошта юкъе дукккачар шиъ кхоъ смежни професси караерзаяь хилар. Коммуниста Свищева мехкдаьтта даккхара оператора говзал йовзаш хиларал совгIа караерзаяьй токара, газоэлектросварщика говзалаш. ДIадахача шера РИТС - 1 41 геолого - техни-чески мероприяти чакхъяккха лерхIаш хиннача, 76 мероприяти чакхъяккхарах социалистически декхараш тIехкхоачашде вIаштIехьдаьлар коллектива.

Дика лел гIулакхаш № 3 йолча районни инженерно-технологически служба коллективе а, еррига скважинаш къаьнача фондера мехкдаьтта телаш яле а соахка цхьайтта бетта планал совгIа 6840 тонн мехкдаьтта даккха вIаштIехьдаьннад цун. Иштта планал совгIа 580 тонн мехкдаьтта даьккхад РИТС-2 коллективо.

Дукха болх баьб укх пятилетка шерашка РИТС - ай рационализаторашен изобретателашен: 700 эзар сома маьха бIаьш рацпредложенеш балха юкъейоалаяьй цар. ДикагIболча рационализаторех ба Шамирзоев Иван, Любимов Александр, Атаршиков Михаил, иштта кхыбараш а. ИйслагIча пятилетке духхьал тIеххьарча шера «Старогрознефть» мехкдаьттахоша 205 геолого-технически мероприяти чакхъяккхарах совлен 618494,2 тонн мехкдаьтта даккха вIаштIехьдаьннад.

Къаьстта белгалбаха лов тIехдика къахьийга ца Iеш шоай новкъосташта юкъе дукха пропагандистски болх дIахьош бола мехкдаьттахой - коммунисташ. Царех ба инженераш - технологаш Магомадов Мухади, Муродели Николай, операторааш Иванов Виктор, Шаумян Степан, Подлипный Владимир, слесарь Серегин Василий, иштта кхыбараш а.

ХIанз политинформаторашa дукха болх бу XXV съезда КПСС ЦК-с оттаяь «1976—1980 шерашка СССР халкъа боахам дегIаболабара керттера лостамаш» яха проект дIайовзийташ. «1980 шера мехкдаьтта даккхар 620—640 миллион тоннага кхачийта, мехкдаьтта промышленноста болхлой къахьегама овсарле 28—30 процент лакхъе» — иштта да мехкдаьттахошта хьалхашка латта доккхий декхараш.

Т. АЛЕКСЕЕВ.

СЪЕЗДА СИЙНА ДАЬХА ТОЛАМАШ

«Грознефть» объединене технологически транспорта ташкалински управлене коллективо ханал хьалха кхоачашдаьд 1975 шера КПСС XXV съезда сийна тIайийша декхараш: тонно-километрех лоархIаш наькъ бара—13 декабре, тракторосахьатий — 14 октябре, мовхьаш дIа-хьа дахьара—20 декабре. Къахьегама овсарле планагIа 1,5 процент лакхъе езача 14,2 процент лакхъяьй, производствана юкъейихьай 9,1 эзар сом пайда боалаш йола 28 рационализаторски предложени. 1975 шера планал совгIа 1140 эзар тонно-километраш яьй, 9,5 эзар тонн мовхьаш дIахьа дихьад, 27 эзар сом пайда баьб.

О. ИСМАИЛОВ, «Грознефть» объединене технологически транспорта ташкалински управлене начальник.

РЕСПУБЛИКА ПРОПАГАНДИСТАШТА ДОЛЧА НОВКЪОСТАЛА

КПСС ЦК декабрьски (1975 ш.) Пленума, СССР Лакхехьарча Совета йиълагIча сессе решенешта а парте XXV съезда КПСС ЦК оттаяьча «1976—1980 шерашка СССР халкъа боахам дегIабоалабара керттера лостамаш» яхача проекта а пропаганда яра пропагандисташта долча практически новкъостала вай республике нийсавчай КПСС ЦК Отдела инструктор С. С. Слободянюк, Плеханова цIерагIча халкъа боахама института кафедра заведующи, экономически Iилмай доктор, профессор А. В. Орлов, Российски Федераце «Знание» общества лекторски группа кулгалхочун заместитель А. А. Фрейфельд юкъе вола КПСС ЦК пропаганда Отдела пропагандистски группа. Селхан цар дакъа лаьцар политически просвещене республикански ЦIагIа хиннача парте Нохч-ГIалгIай областной комитета пропагандистски группай а теоретически семинарий кулгалхой а члений семинара балха юкъе.

«СССР халкъа боахам дегIабоалабара иттлагIча пятилетка керттера лостамаш» яха лекци йийшар А. В. Орлова.

«Вай ханарча хьалашкарча идеологически балха цхьайолча дола дешаш» яха лекци йийшар пропгруппа кулгалхочо С. С. Слободянюка.

«КПСС XXIV съезда аральяра политически программа кхоачашъеш я» иштта яхаш яр А. А. Фрейфельда лекци.

Семинара доакъашхоша теркам тIабахийта лаьнийгIар пропгрупна члений лекцешка, хIаьта царга хаттараш а дир, вокхар царна доагIаш дола жопаш а тийлар.

Семинара балха юкъе дакъа лаьцар КПСС обкома секретара М. О. Бузуртанова.

НАЗРАНОВСКИ РАЙОНА № 97 ЙОЛЧА ГАМУРЗИЕВСКИ ХОРЖАМИЙ ОКРУГЕ ГIОЛЛА НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТЕ ХОРЖАМАШ ДАРА ЙОЛЧА ОКРУЖНОЙ ХОРЖАМИЙ КОМИССЕ СОСТАВ ЧIОАГIЪЯРАХ ДОЛА

НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТА ПРЕЗИДИУМА

УКАЗ

«Нохч - ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совете хоржамаш дара хьакъехьарча Положене» 37, 38, 39 статьяшка хьежжа чIоагIйойла Назрановски района № 97 йолча Гамурзиевски хоржамий округе гIолла Нохч - ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совете деча хоржамашта йола окружной хоржамий комисси общественни организацей, къахьегамхой общественни коллективай с викалаш юкъе а болаш:

Окружной хоржамий комиссе председатель Мислауров Хьусейна Увайс — Назрановски районни коммунистически организацегара.

Окружной хоржамий комиссе председатела заместитель Богатырева Султана Радимхан — Назрановски районни больница болхлой коллективагара.

Окружной хоржамий комиссе секретарь Хаутиева Бексолта Хьанифа — Дошалкъий - Юртарча юкъерча школа болхлой коллективагара.

Окружной хоржамий комиссе членаш:

Абадиев Мухтара Мухарбик — «Назрановский» совхоза болхлошкара, юрта боахама специалисташкара, гIулакхерча нахагара;

Бичиев Махьмада ИбрахьIам — «Назрановский» совхоза болхлошкара, юрта боахама специалисташкара, гIулакхерча нахагара;

Дзортова Хьамзата Людмила — № 1 йолча Назрановски юкъерча школа болхлой коллективагара;

Лаптев Алексей Федорович — Назрановски совхоз - техникума болхлошкара, юрта боахама специалисташкара, гIулакхерча нахагара;

Мальсагов Султана Башир — «Сельхозтехника» Назрановски районни объединене болхлошкара, инженерно - технически балхаш дерашкара, гIулакхерча нахагара;

Чегиева Махьмада Iайшет — «Назрановский» совхоза болхлошкара, юрта боахама специалисташкара, гIулакхерча нахагара;

Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиума председатель Х. БОКОВ.

Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиума секретарь Н. ПРАВЕНЬКИЙ.

г. Грозный, 1975 шера 25 декабрь.

РЕЙД

ЛОАЛАХОШКАРА IОМАЛЕ

Геттара во вIаштIехьдаьккхадар хьалхагIа Сунженски района «Путь к коммунизму» яхача колхозе хьайбаш леладелга. ЦIен ца еш хулар дукхагIйолча хана доахан чулатта помещенеш, рационага хьежжа кхабацар доахан, кIезига йоакхо йора кулгалхоша хьайбаш лeладерий болх вIаштIехьбаккхара, балхацара цар моральни материальни безам совбаккхара.

Цу колхозо социалистически яхь лелаю Серноводскерча Ленина цIерагIча колхозаца. Доахан IаIгара мишта доах цу шин боахамо? Из тохкаш хилар «Сердало» газета рейдови бригада.

Тхо да «Путь к коммунизму» колхоза шоллагIча шурий-товарни ферме. Гуш да колхоза кулгалхошен парткомэн хьайбаш йIайхача помещенешка Iаьгара дахара йоагIаш йола йоакхо елга. Ерригача помещенешта ремонт яй, кIалхьарцара массацахьа оппилкаш я, гоадаьд наьхъаш, керда хьаьш даьд, помещенешта кIир техай, механизаци яьй. ДIачувоаллача гуш да хьайбаш леладераш гIахьехаш дола лозунгаш: «Тха къахьегама совгIат КПСС XXV съезда», «Паччахьалкхенга планал совгIа 150 центнер шура йохкаргья, хIара 100 Iатта тIехьа 85 Iаса кхедергда вай».

— Лозунгаш-м хьал ма-техадий оаш, — хетт оаха ферма заведующега Хаштырсв Башира, — мишта кхоачашду оаш шоай декхар?

— ИйслагIча пятилетка тIеххьара шу дIадоладелча депз хьинаре къахьегаш хьабоагIа тха ферма болхлой, — йоах Хаштырова. — Оаха дош деннадар хIара 100 Iатта тIехьа 85 Iаса кхедергда аьнна, цхьабакъда, укх шера оаха 90 Iаса кхедаьд. ХIара Iаьсана пханагIа 450 грамм мара тIаккхета ца езача 550 грамм тIаккхет.

ХIара Iасилга укхаза лу 2 килограмм йол, 1 килограмм концентраташ, 2 килограмм обрат, кийчдаь худар.

Дика гIулакх ду Iаьсашта Гаденко Надеждас, Гойгова Райхьанта, Шевякова Марияс, Калядинская Надеждас, кочегара Костоев Султан-Гире.

520 бежан да цу ферме. ХIанз денен байсанен юкъера лаьрхIача хIара Iаттагара 5,5—6 килограмм шура йоакхх дига. Шура дукхагIа яккхара чIоагIа йоакхо ю фермай болхлоша. Укх тайпара я беттача хIара Iатта рацион: силос 25 килограмм, 4 килограмм ча, 20 килограмм муж. ХIара корпусе латт 200 литр чуйола педаш. Цар чу кийчбеча мужах тох 1 килограмм комбикорм, 1 килограмм жмых, сух.

— Сов дика доахаш оаха Iуиал дарах, — йоах Хаштыров Башира, — шера яккха езар 730 тонн йолаш 11 бетта паччахьалкхенга ехкар 784 тонн шура, шу чакхдалалехьа кхы а 45 тонн шура ехкар.

ХIара беттача Iаттагара, уж ба тха 301, оаха яьккхар 2257 килограмм шура, шера планагIа 2000 килограмм йолаш.

Соахка укх хана яьккхачул дукхагIа шура йоакхх хIанз № 2 йолча шурий-товарни ферме. Цу ферма болхлоша шура дукхагIа йоаккхаш хилар да Iан кхоачам цар дика бар.

Цу ферме хьалхле лелаеш я доярка Журавлева Лидия. Цо гIулакх деш 20 етт ба. Хьинар долча доярках дIадахача шера дош деннадар шийн группера хIара Iаттагара 2100 килограмм шура яккха. Шу йистедоаллаше яьккхар 2300 килограмм шура я. Цул дукха тIехьайнсаяц доярка Героева Люба а. Шийн группера хIара Iаттагара 2100 килограмм шура яьккхай цо. Шоайла социалистически яхь лелаю Журавлевас а Героевас а. Шоайла опыт Iомаю. Цар опыт Iомаеш хьайоагIа къона доярка Костоева Тамара. ПланагIа 1900 килограмм шура яккха езача 2100 килограмм совгIа шура яьккхай хIара кхоабача Iаттагара.

Иштта дика лел гIулакх № 3 йолча шурий-товарни ферме.

— Дика къахьег тха доаркаша, — йоах ферма заведующе Дрезов Зейнде. — РационагIа кхоаб доахан. Шера планагIа тхо дIаяла езаш дар 920 тонн шура. 10 тонн шура планал совгIа дIаеннай оаха.

Социалистически яхье хьалхара моттиг лелаю Ичиева Баянтас. ХIара кхоабача Iаттагара шера 2600 килограмм шура яккха дош деннадар цо. Доахана дика Iунал дарах цун вIаштIехьдаьннад 3000 килограмм гаргга шура яккха. Цуница яхь лелаеча доярках Айдамирова Субарас 2772 килограмм яьккхар. Царел дукха тIехьа ца юсаш къахьегаш я Оздоева Марем а. Шера цо шийн групперча хIара Iаттагара 2658 килограмм шура яьккхай.

Фермашка шерра пайда эц толашагIбарий опытах, массане вIашн новкъостал ду, шоайла яхье баьнна къахьегаш ба хьайбаш леладераш.

Хьалхле лелаерашта луча цIе вымпелаша, ахчан премеша, арахецача «Къахьегама листокаша», социалистически яхь шерра йоаржаяро гIо ду фермай болхлой толамаш дебале.

Цул тIехьагIа тха рейдови бригада хилар Серноводскерча Ленина цIерагIча колхоза № 1 йолча шурий-товарни ферме. Укхаза ба 1408 етт, царех бетташ ба 568. Итт минут аьлча диъ сахьат доалар тхо цига кхаьчача хана. Корпусашка Iехаш латтар доахан, бIеха, шийла яр помещенешка.

— Цхьа шу да аз укх ферме болх бу, — йоах комсомолкас Алдамова Алпатус. — Тахан ийттлагIчох ах даьлча ба безаш бар барда, из хIанз мара хьабенабац тхона. Iуйрийна денз хий ца молаш латт доахан. Фу шура лургья цар тIаккха? Эггара дикагIболча Iаттагара а 4 килограмм мара яккхац оаха, хIаьта вокхаргара — 2—2,5 килограмм. Ер корпус цIенъе хий доацаш латт тхо.

Тхона дайна кхоачамбоацараш дIадийцар оаха ферма заведующега Бахарчиев Сайд-Селимага.

— Дукха ха яц со укх ферме балха вена, — йоах цо. — Хий дац тха водонапорни башни талхарах. Кходеш дехка дезаш да доакъар а, хIана аьлча, тха мел дола доакъар шин бетта мара тоъаргдолаш дац. 14 кормовой единица чIа езача метте оаха 6 мара лац. Цудухьа кIезига йоакх шура.

ДикагIйолча доярках Айдамирова Яхас 1919 килограмм мара шура яьккхаяц. Бахаева Секис — 1707, Иналова Пайзматас декхар тIайийдацар 2100 килограмм яккха аьнна, шера яьккхар 955 килограмм совгIа мара яц.

Цу ферме бIаргадайнзар тхона лозунгаш, плакаташ. Болх беш яцар ЦIе-уголок, дацар газеташ, журналаш, болх беш яцар телевизор, приемник.

Кхы дикагIа дацар цу колхоза № 2 йолча шурий-товарни ферма гIулакхаш а. ХIара кхоабача Iаттагара денен байсанен йоаккхар 1,5—2 килограмм шура мара яц.

Уж деррига кхоачамбоацараш нийсденнад колхоза правлени доакъар Iалашдара оарцагIа ца яларах, доаркашта дика салаIа моттиг ца кийчъярах, социалистически яхь йоагIача бесса ца йоаржаярах.

Доахан кхабара, царна Iунал дара еча йоакхоага хьежжа я фермашка йоаккха шура а. Шоай лоалахоша хьайбаш леладелга мишта вIаштIехьдаьккхад хьажар пайдане хургда аьнна хет тхона Ленина цIерагIча колхоза фермай болхлошта, керттерча специалисташта, колхоза правленена.

Рейдови бригада:
В. ЛИТВИНЕНКО, Сунженски района «Комсомольски прожектора» член.
Ш. КАГИРОВ, Сунженски района «Знамя труда» газета болхло.
А. САГОВ, тха соб. корр.

Листов печатных 79

Съездагара съездага

ТОАЛУШ ЙОАГIА КОЛХОЗХОЙ ХЬАЛ-ТОРО

КПСС XXIV съезд хинначул тIехьагIа дукха хувцамаш хиннад Сунженски районан «Победа» колхозе. Шоай боахам социально дегIаккхувлара план оттаеш цар лаьрхIар социальни мероприятей йоккха программа кховчашъе.

Чакхъяьнна пятилетка лаьтта деладерий аьттув боалийташ хиннаце а юкъера лаьрхIача хIара гектара тIара 25 центнер ялат чуийцар. Паччахьалкхенга дукха баьнадаараш, хьайбай продукци ехкар.

Уж толамаш доахача дика новкъостал дир колхозхошта вай замо дIа ма-деххa йолча техникас, механизаторий каьраш балха опыт, говзал йолаш хиларо, болх лерттIа вIаштIехьбаккха а кулгалде а ховш бола юкъерча звеной кулгалхой хиларо.

Боахама тайп - тайпарча доакъошка болх беш 5а 46 лакхерен юкъерен специальни образовани йола нах. Кхы дукха бараш деша багIа вузий, техникумий заочни отделенешка.

Центральни усальбе къамаьл ду аз колхоза председателаца Лихалитов Ростислав Георгиевичаца. Дукха ха яц по шу боахаме 5олх бу, цхьабакъла белгал да из дика специалист хилар, цунна дика мах бе хов колхозхой къахьегама. Хьнар долаш ше хиларга хьежжа цо дерріга лу механизаторий, кхаш леладерий, хьайбаш леладерий къахьегам лерттIа вIаштIехьбаккхара, коллектив кхотаяра, из унахцIена хилийтара.

«Победа» колхоза таханара гIулакхаш довзийт сона цо.

— Цхьа миллион ялх бIаь эзари сом — иззал ахча дIадахийтад колхозо 1971 шера деня колхозхой социально - культурни хьашташтеи цар къахьегама хьалашн 5ыти тоаярца дувзаденнача кхыча гIулакхаштея. — дувц Ростислав Георгиевича. — БархI шерара школа, клуб, ха яхаул наха лаьрхIа пIа, керда механически мастерскеш, автогаража ски лаьрхIа профилакторий хьалъяьй, медицински пункте цергий кабинет хьайийлла...

ХIаьта ле дезараш дийцача, уж дукха да. Наьха къахьегама хьалаш тоадаран цар къахьегам лорабаран тIаберзабаь бола болх дIахо йодача хана а 5ергба оаха. Уж декхараш хьалхашка оттаду тхона дукха ха йоаппаш КПСС XXV съезла оттаьча «1976 — 1980 шерашка СССР халкъа боахам дегIабоалабара керттерча лостамех» яхача КПСС ЦК проекто. — йоах председатела.

Колхозе хьалъе йолаьй хьайбай комплекс, цига хальгIа долча балхашта механизацин автоматизацин ергья, кхц долаш, йоккха, сийрда, цIена, гIулакх деча наьха хьашташа дIа ма-деххa хургья из. Хьайбай Iул алсамдаккха лаьрхIад. Доакъара база чIоагIъяра це дезараш а белгалдаьд. Цу гIулакха лаьрхIа доакъара гранулировани ю цех хьалъе лерхI.

Кхай тIа долх тхо. Станицана гаьнна яра а яьнна гув тIа йоал тха гаьнк. Укхазара тIаьрьюкъе санна гуш да наькъ дехьен сехьен баьццара кIувс санна улла гурахьа дийнача ялатий кхаш. Кхо эзар гектарал совгIа лаьтта дIалоsц цар.

Укх шерралца шоллагIча тракторно - кхаш леладеча бригада бригадир хиннав Жидков Виктор Дмитриевич, колхоза ветеран. ХIанз колхоза ерригача инженерни служба кулгалхо ва из. 98 гусеничнин чархаш тIа лелеи трактор, 50 автомашина, дукха ялат чуэцен, озосительнии техника, юртбоахама инвентарь я колхозе. Царна гIулакх ду бIаьш болча механизатораша, слесараша, токараша, электросварщикаша, иштта дукха кхыболча машинаш тоаечен лехкачен специалисташа. Колхозни производства низ хьахьокхаш йола чоалхане организм я из. Цу дерригнена кулгалде тешам беннаб Жидкова. Боккха бехктокхам ба цунна тIалаттар. Массанахьа кхача, хьажа веза цун.

Укхаза воагIаш сона ховра Жидков кIала хургволга, цул дикагIа бригадагIа дувца сага ховргдац. Iимерза духьала вера сона Виктор Дмитриевич, кхай тIара 5оахам бовзийтар: механизировании хьатта, машинии ков, пхьоалени сварочнии балхашта лаьрхIа кхоалеш... Хьалагаух сона пятилеткa хьалхара шераш: харшаш доахаш, гIишлон материалаш хьатIаккхухьаш балхаш деш мара бацар цу хана колхозхой. Столове нийче тIа ший новкъосташца механизаторашца шоай хIамаш чуехкаргйола дукхха тайпа яьшкаш йоахка шкаф оттаеш воаллар тракторист Николай Иванович Трибунцов. 1975 шу чакхдалале кхай тIара стаП йовзаргйоашаш тоае лаьрхIадар колхозо: механизатораашта эша еррига паргIатонаш хилийта. Из дерріга чакхдаьккха даьннад. Хальнй клубн банни. Хоза кийчбаь ткъо менги чулатташ общежити я, дийнахьа сарралца къахьегаш баьхкача механизатораша салоI цига сайрийна. Царна лаьрхIа бильярд, телевизор, радиоприемник ийгай колхозо. ХIара дийнахьа кхухь укхаза керда газеташи журналаши.

Гаьна йоаццаш я столови. Пищеблоке эггара дикагIа оборудовани латт. Йоккха холодильник, механически коартол цIенъю установка, электромясорубка я. ХIама дуа зал а, общежити а, кхыйола помещенеш а электрически энергеца йIоахъеш я. Клубе хIара кIиран художественнии документальнии фильмаш гойт.

Уж тайпа хьалаш вIаштIехьдаьхад кхыча 5ригадашкеи фермашкеи къахьегаш болча наха а.

Кхы тайпа культурно - бытови хьалаш дий «Победа» колхоза члений? Цу хаттара жоп лу къьнагIа волча колхозхочо Алексанар Михайлович Изотова.

— Сагах йоахо елга парте даим хьалхарча плана тIа лоаттаду дош да. Колхозхой вахаре хиннача дикача хувцамашта декхарийла да тхо цунна хьалхашка. Уж тамашийна да. Ийс эзар книжка долаш библиотека я станице. Культура ЦIа да. Цига вIашагIъелла болх беш я художественни самодеятельноста кружокаш. Колхозе я цхьа 5Iаь ах бIаь бер чудолаш берий беш, ахкан пиоцерски лагерь. Из ше мел дар колхоза чота тIа да. Торо йолаш бах нах. Шеною тоале е кердадараш хьалде эттача кохозхочоа гIишлон материалаши ахчан ссуден лу колхозо.

Художник, архитектор е музыка хьеха преподаватель. Уж мел йола специальносташ тахан чIоагIа эшаш я

Тхо долча тракторист волаш болх беш ва Маковкин Михаил Сергеевич. Ши йоI я цун. ЙоккхагIъяр Астрахане мединституте деша ягIа, зIамагIъяр кхачан институте деша дIаэттай. Трибунцов Николай Ивановича воI Владимир — Горски юртбоахама института студент ва. Цу института заочни отделене деша вагIа завхоза Кишов Александр Ивановича воI Михаил — бешамаш лелаеча бригада бригадир. Тха колхозой шовзткъа итт совгIа бер да таханарча дийнахьа мехка вузашкен техникумашкен деша дагIаш.

Совета Iаьдало, вай парте къахьегамхой хьаштий хIара дийнахьа йоакхо ярах хьахинна хIама да из дерріга. Парте XXV съезда КПСС ЦК оттаьча проекта тIа а колхозни ахархой хьал торо дIахо йодача хана товара хаьаш белгальяьй. Из да колхозни ахархой, болхлой, гIулакхерча наьха социальни Iалашонаш вIаши гаргакхоачаяр, хьалха колхозхой членаш хиннача наха пенсеш хьожадар, колхозхой болча цхьоалагIча группа инвалидашта пенсеш тIатохар. Цхьан дешаца аьлча, дIахо хургдола вахар кхы а дикагIа хургхилар белгала да.

1975 шера алхха санатории путевкаех дарба де вахар 28 саг. Туристически путевкаш нийцар 30 саго. Цул совгIа, Iаьржача форда йисте ший доалахьа салаIара база я колхоза. Цига укх шера ваха салоIаш хилар 57 трактористи комбайнери, кхаши хьайбаши леладераш. Кхыча тайпара аьлча, колхозе болх беш волча 600 сага хIаранега кхаьчай льготин путевка. Из тайпа справка лу колхоза керттерча экономиста Володченко Неля Константиновнас.

— Уж цифраш, ма-дарра аьлча, тамаш яйташ я, — къамаьла юкъе энкх медицински пункта заведующи, профсоюзни комитета член Зайсулин Евгений Дмитриевич. — Путевкаш дIаекъалта хова гIулакх да. Цхьабакъла керттердар'м нах кIезигагIа цамогаш хилар, царна лаьрхIа дика производственнии бытовойи хьалаш вIаштIехьдахар да. Цу гIулакха лаьрхIа профкомон колхоза правленен хIара шера соглашени ю къахьегама кхерамзденахи производственни санитарияхи лаьца. Цу тIа белгалду хоадам бола де дезараш. Къахьегама хьалаш тоадарон медикаша лерттIа гIулакх дарон торо еннай хьалха дIаяхача пятилеткаx хиннaчул нийслагIча пятилеткагIа колхозхошта юкъе цамогаш бола нах дукхха кIезигбе. Цу деррагнена юкъе — чIоагIлуш латтача производственни базанен наьха культурнии материальнии хьашташ кхоачашдаран —вайха бувзам латт

М. ЖАБРАИЛОВ.

ЛАКХА ХЬУВКЪАМ КХЕБЕРИЙ ШКОЛА

Дукха ха йоаццаш «Тохкам бара балха эффективность лакхъеш юртбоахама производстве Iилман-технически карагIдьннараш юкъекхухьаши лаьтта леладеча Литовски Iилмантохкама Институто бела балхах» яха соцам бир КПСС ЦК-ас. Цу тIа белгалдаьд, Iилман балхий эффективность ма-хулла лакхъяран, уж производстве сихагIен дикагIен юкъекхахьарая коллективо дуккагIа теркам тIабахийтаб аьнна.

Института 300 гарга Iилман болхло ва боахам комплексно лелабара проблемаш Iомаеш, ялат, доакъар, лен кхею, даьгIенаш лелаю, иштта кхыча лостамагIа йолча предприятей рациональни моделаш хьаеш. Доакъара культурай селекционни центр хьаяр бахьан долаш йоккха балха опыт Iоаяьй.

Боахамаш производствана специализаци концентраци яра новкъа даларца института Iилмахой къаьстта йоакхо е болабеннаб республика ерригача лаьттан Iалама зонашка ухача боахамий лаьтташ тIа юртбоахама культураш кхеяра комплексни технологи лахара.

Литва боахамашка мелиоративни лаьтташ комплексно карадерзадара тIаерзаяь Iилмахоша оттаяь рекомендацеш балха юкъеяхьаро 1,4-зза дуккагIа хьувкъаду ялаташ.

540 эзар гектар цкъа дIайийча дуккхача шерашка тIаюйла культурни цонаши даьгIенаши хьаяьй.

Институте хьайийллача боахама доал дара школас ялат кхедерашта дIайовзийт Iилма керда рекомендацеш. Кхаш леладерашца даим бувзам лоаттабарах Iилмахошта дикагIа довз производства хьашташ.

Сурта тIа: республика боахама кулгалхой хьожаш ба хьайбашта лаьрхIа керда хьалъяьча фермага. Института Iилмахой рекомендацех йилла из ферма хьалъяьй экспериментальни боахаме.

В. ГУЛЕВИЧА сурт.

ТАСС фотохроника.

Производственно - товарни контора Центральни заводской лабораторе дизельнии моторнии доагорашта тохкам дикка чакхбаккхара тIехьа масал луш къахьег коммунистка Аббасова Татьяна Алексеевнас. Цунна хетачох болх дика дIабода сага ший гIулакх дезаш, ший балха моттиг лостам болаш лелаеш хилча.

СУРТА ТIА: Т. А. Аббасова А — 76 бензина УИТ — 65 яхача установка тIа тохкам беш я.

П. КАТАКОВА сурт.

НАЬХА ТЕШАМ БЕННАР

«Грознефть» производственни объединенерча Старогрозненски технологически транспорта объединене тракторни колонна цIеча уголоке цхьа иттех механизатор ватIар. Уж бар агитатораш, политинформатораш, кхыбола активисташ. Царга къамаьл деш вар болхлой барзкъаш дувха тракторни колонна партбюро секретарь Иван Иванович Епифанов.

— Новкъостий, — йоахар цо, — цюана ховш ма-хиллара, гаргакхоачаш латт вай хьамсарча парте аргIанарча съездо шийн болх дIаболабергбола ди.

— Дукха ха йоаццаш кепа а теха араяьннай КПСС ЦК-ас парте XXV-ча съезда оттаяь «1976—1980 шерашка СССР халкъа боахам дегIабоалабара керттера лостамаш» яха проект. ХIанз вай массане а керттера декхар да вай парте из лоархIам бола исторически документ коллектива къахьегамхошта дизза дIадовзийтар.

— Иван Васильевич, ладувгIарашка фу ала мегаргда, нагахьа санна царех саго вай коллектива балхах хоатте? — аьлар агитатора, тIемеи къахьегамеи ветеран волча коммуниста И. С. Захарова.

— Цу хаттара жоп дала хала дац. ДIаязъел новкъостий е цифраш.

Управлене коллективо пхе шера план 2-ча октябре кхоачашъяьй, хIаьта вай колоннас цул шиъ ди хьалха. Пятилетка тIеххьарча шерара цхьайтта бетта план вай 115 процент кхоачашъяьй, къахьегама овсарле планагIа лийрхIачул 14,4 процент дуккагIа лакхъеннай. Цул совгIа транспортни механизмех пайда эцарах хьахинна пайда 508 эзар сом да, из а лийрхIачул тоъал дуккагIа да.

ДIахо по дувц шоай района бурувдеттарий, мехкдаьттахой, гIишлошъерий къахьегама толамех, балха тIа а общественни вахаре а царна карагIдувларех.

— ХIа, хIанз ладувгIараштa дувца хIама долаш да хьона вай, — йоах къонача агитатора тракториста Салтиреев Мувсас. — Дукха ха йоаццаш хиннача СССР Лакхехьарча Совета сессе мехкдаьттахошта хьалхашка 520 миллион тонн «Iаьржа дошув» даккха аьнна оттадаьча декхарех а дийцача бакъахьа хет сона.

— ЛадувгIарашка новкъоста Леонид Ильич Брежнева «Машара Дошо медаль» яларах а дувца уйла я са, — аьнна къамаьла юкъевера политинформатор Торпошян Сурен, — хIана аьлча из вай Коммунистически парте Центральни Комитето, Леонид Ильич Брежнева ше машар духьа кIаьд ца луш лоаттабеча къовсама мах бар да.

Активисташ иштта дага я баьнна шоаш де лаьрхIар чакхдаккха дIа-хьа къаьстар. ХIаьта со дIатIавахар И. И. Епифанов волча. Цхьацца шиншa оалаш къамаьл тоссаделар тха.

МоллагIволча советски сага бар санна ба цун вахара а къахьегама а никъ, 1954-ча шера Грознера №17 йолча школе 8 класс йисте а дьккха Серноводски юртбоахама механизаце училище деша эттар из. Шерача профила механизатора удостоверени ше хьаэцдаше а комсомольца Епифанова целинни лаьтташ карадерзадеча балха вахийтар дийхэр. Кустанайски аренашкара из тIавийхар Советски Эскара мугIарашка гIулакх де. ХIаьта эскарера ше цIавеначул тIехьагIа дена И. И. Епифанов «Грознефть» производственни объединене къахьегаш хьавоагIа, мехкдаьттахошта, бурувдеттараштa эшаш дола мовхьаш ханнахьа хьатIаккхухьаш.

Технологически транспорта управлене коммунисташа 1964-ча шера Коммунистически парте мугIарашка дIанийцар из. Цу хана дена Ленина парте мугIарерчун цIера сий лакха лоаттадеш хьа а воагIа.

Механизатора говзал дикка караерзаяь ше вале а, технически знанеш лакх ца йича балха тIа толамаш даха хала долга кхетадеча Епифанова Грозненски политехнически техникума сайрийнара отделени чакх а яьккха техника-механика диплом хьанйцар.

ХIанз Иван Иванович йоккхача подъемни крана машинист ва. Болх цIенен дикен а бу, ший бехкагIа цхьа къахьегама минут йоа ца еш.

Цу тайпара дика гIулакхаш доахкаш хиларах тракторни колонна коммунисташа цкъа санна массехказа шоай партбюро секретаралла хийржав из, хIаьта Старопромысловски районни партийни конференце делегаташа XV-ча областной партийни конференце делегаталла хержа а хилар И. И. Епифанов.

А. ТИЩЕНКО,
«Грознефть» объединене болхло.

ЦХЬАНА ЛЕЛАДЕЧА ГIУЛАКХАША ЛЕРХIАР — ЭФФЕКТИВНОСТЬ ЛАКХЪЯР

Соахка ноябрь бутт бовш Москве кхоалагIа заседани хилар материально - технически Iалашон даькъе цхьана леладеча гIулакхашта йолча СЭВ-а Комитета. ВIаши Экономически новкъостал дара Совета XXVIII сессе цхьа шун ах шун хьалхагIа хьаьча дунеи халкъашта юкъерча цу органо доккха дакъа лаьцар материальни ресурсех пайда дикагIа эцара, общественни производства эффективность лакхъяра гIулакха СЭВ-а членаш долча мехкашта хьалхашка латта декхараш кхоачащдеча.

Вежарашха долча социалистически мехкий материально-технически Iалашон органашка, шоай доалахьа шерра Iилман база, производствана доал дарен из вIашагIйолларен хIанзара средствaш хиларах хIанз йиш я шоай заводаши фабрикаши бедаьца, энергеца, материалаца боаррамагIа Iалашъяь ца Iеш, халкъа боахама дерріга доакъош дегIадахкара дика влияни е а.

Вежарашха долча социалистически мехкий специалисташа хIанз цхьана къа а хьегаш кийчъю халкъа боахама боккхача лоархIаме йола дукха проблемаш. Масала, «Складий боахам вIашагIболлилта, дегIабоалабелга, технически кийчбелга эргадаьккха тоадар» яхача проблемах лаьца дуккхача оагIорахьара деча тохкамашта координаци еш ба Чехословаке специалисташ. Дукха номенклатура йолча продукцена экспериментальни склад хьалъяра проект оттаеш ба венгерски инженераш. Товараш тIадувттарен Iодовссадарен балхашта комплексни механизаци автоматизаци яра типови схемаш, технологически процессаш, оборудовани кийчъеш ба НРБ-еи СССР-еи специалисташ. Гонахьара хулча Iоаткъамах изделеш лораю методаши уж дIаоттаяь лоаттаяра дикагIа дола хьалаши нийсдеш ба ПНР Iилмахой. Кхетадеш да, декхараш цу тайпара дIа-юха дийкъа хилча, хьалхашка латта проблемаш хьалхагIа хIара мехко шеше къестаеш хиннaчул сихагIа хIанз мехкий Iилмахоша цхьана къестаергйолга.

Болгарен Венгрен специалисташа, «Интрансмаш» яхача цар объедипене ГДР-ца, ПНР-ца, СССР-ца дага а бувлаш базашкеи складашкеи мовхьаш къестадара технологе комплексни проекташ кийчъю, цу цхьан ханна хилаза яргйоаца автоматически управлени йолча технологически оборудоване комплекташ а телаш. ГДР-о, НРБ-ес, СССР-о вIаши дага а ювлаш новкъостал ду Монголерча доттагIашта хIанзарчун тайпара складской боахам хьабара, цунна механизаци яра мероприятеш кийчъяра.

СЭВ-а мехкаша боккха лоархIам бу материально - технически Iалашо вIаштIехьйоакхилген цунна управлени елгеи, вычислительни техника юкъе а йоалаеш, эргадаьккха, тоадара. Дика вIаштIехьдаьккха леладу технически проекташи документацин вIаши дIа-юха телга. Масала, ГДР-ерча специалисташа шоай партнераштa еннай планировани еча, балансаш нийсъеча, продукце фондашта реализаци яра учет еча хана ЭВМ юкъекхахьара рекомендацеш. Румынерча Iилмахоша базашкарча запасий боарама тIахьожам лоаттабара чIоагIагIа пайда луш йола способ кийчъяьй. Складашкарча балхашта управлени еча автоматизировании система проект еннай СССР Госснабо СЭВ членаш долча мехкий Iалашон органашта.

Кийчдеш долча Iилман балхашка шерра пайда эц эшача продукце боарам къоастабергбола экономико - математически моделаш хьаяра а складашкара запасаш нийса лоаттара а ГДР-о, СССР-о, Чехословаке цхьана даьча тохкамий опытах.

Материально-технически Iалашон даькъе цхьана леладу гIулакхаш социалистически экономически интеграци дегIаккхувлача лоархIаме лостам а СЭВ-а членаш долча мехкий производства эффективность лакхъергйола тешаме средство а хина дIаотташ латт.

Павел ШИНКАРЕНКО

КОЛЛЕКТИВА СИЙ ЛАКХА ЛОАТТАДЕШ ВА

ХIаране доккхий социалистически декхараш тIа а нийца хьинаре къахьегаш ба «Нефтегазпромавтоматика» специальни проектно-конструкторски бюро Грозненски опытни завода слесараш, токараш, фрезеровщикаш, монтажникаш, кхыча профессех бола болхлой. Царна юкъе лелаеча социалистически яхьа кулгалделга овлангара дена эргадаьккха тоадаь укх тIеххьарча хана. Керд-керда формаши методаши юкъекхухь социалистически яхьа. «Коммунистически къахьегама ударник», «Профессех дикагIвар», «Брак йоацаш продукци арахецар» яха сийлен цIераши «Социалистически яхье котваьннар», «ИйслагIча пятилетка ударник» яха сийлен знакаши яхара тIагIертта къовсам лоаттабу цар. Иштта къахьегача болхлой вIаштIехьдоал шоай торонехи кхоачамехи бизза пайда эца. Цудухьа моллагIчо тахан баьккха толам кхоана массане норма хулийташ къахьег цар. Царех бIаьш бола болхлой а ба пхе шера план ханал цаI-ах, шиъ е шиъах шу хьалха кхоачаш а яь тIайоагIача пятилетка календарагIа къахьегаш. Уж 5а предприяте коллектива сий лакха а лоаттадеш КПСС XXV съезда дог гIоздоахача къахегама толамашца накъаболхаш бараш.

Иштта цIераш йоахача хана предприяте кулгалхоша эггара хьалхарчарца цIи йоаккх завода экспериментальни участка токара, коммуниста Сазонов Николай Владимировича. Предприятерча наставникашта юкъе а дикагIа лоархIачарех а ва из. Шоай коллектива болх тоабара моллагIа кердадар дIадоладеча хана эггара хьалха из хьаллоацачарех а ва Николай Владимирович. Шийна дикадар карагIдаларах кхоачамбаь Iеш вац из. Шийна дала къахьегаш бола новкъостий тIаьхьех цо цу гIулакха. ДIайолаь инициатива мел боккха лоархIам болаш я дIахайт новкъосташта, эше новкъостал ду, ше доахача къахьегама толамий къайленаши опыти шерра дIайовзийт. Уж я наставникаш йоахка башха-дика замалаш.

Хьай новкъост хьайла тIехьавусе из тIаккхевара гIо де яхача девизах къахьегаш 5а завода болхлой Из доахача къахьегама толамашца шоай гIулакхашца бакъду цар. МоллагIчунна карагIдьннар дика гIулакхи цох 5оала пайден бовзийташ «Молния» яха листок хьалтох цехе е участке. Цар опыт ювц производственни совещанешка. Из хьаллацара а царца нийсбалара а оарцагIбоах болхлой. Иштта болчарна юкъе а хьокхам телаш даим хьалха латтачарех ба наставникаш. Иштачарех ва токарь Сазонов Николай Владимирович а. Мичча бесса баьккха а ше къахьегама толам 5аккхарах сатийна, сагота воацаш Iечарех вац из. Нагахьа шийна лалла къахьегаш вола моллагIа новкъост яхье тIехьаусаш хуле цун бахьан малагIа да хьож, эшаш дола новкъостал ду, ший опыт дIайовзийт, социалистически яхье хьалха латтарашта тIаккхевара ший низ кхоачар ду.

МоллагIа керда болхлой экспериментальни участке кхаьчача из Iомаве дIалу Николай Владимировичата. Заводе къахьегаш волча бархI шера нагахьа шу дIадахадац по цаI е шиъ къона специалист ца кийчвеш. Уж а шоай хьехархо санна хьинаре къахьегаши предприяте коллектива сий лакха лоаттадеши ба.

Оасаре къахьегарах, ший опыт дIалуш шийца къахьегаш болчарна гIо-новкъостал дарах кхоачамбаь Iеш вац Сазонов. Ше кийчъю продукци дикеи тIехдикеи мара хилийтац. Завода болхлошта юкъе эггара хьалхарчарца кхоачашъяьй цо ший пхе шера задани. Иштта хьалхарчарца еннай цунна коммунистически къахьегама ударник яха сийлен цIи а.

Общественни балха тIа а хьинаре дакъа лоац Николай Владимировича. Экспериментальни участка партоpганизаце секретарь вола массехк шу даьннад. Цу даькъе шийна тIадилла гIулакх цо цIенеи дизза кхоачаш ца деш цхьа моттиг нийсъеннаьц. Коммунисташта юкъе меттел участка болхлошта юкъе а дукха кхетама болх бу. Цудухьа завода ерригача цехашта, участкашта юкъе социалистически яхьа сийг летабераш а цу яхье хьалха латтараш а ба экспериментальни участка болхлой.

Къахьегамхой Октябрьски райсовета депутата декхараш а кхоачашдеш ва Сазонов Николай Владимирович. Цу даькъе дукха наказаш тIаккхухь цунна харжархоша. Ше балхара мукъа волча хана шийна тIадена гIулакх тахка, из цхьан наькъа тIа даккха хьож райсовета депутат. Иштта шийх наьха беннa тешам боа ца бара ший хьинари низа кхоадац цо.

Б. КОСТОЕВ.

ЛАЬТТА ХЬАЬНДУ

ИттлагIча пятилетка хьалхарча шера юртбоахама культураш дика хьувкъаяра йоакхо а еш, сихбенна лаьтташ хьаьндеши гурахьа дийнача ялаташта подкормка еши къахьегаш ба «Назрановский» совхоза болхлой.

3000 гектарах хIанзле а подкормка яьй 2000 гектара тIа дIадийнача ялаташта. ХIаьта лаьтташ хьаьндеш лаьрхIа вIашагIъелла 2 механизировании отряд я. Из болх дикагIен сихагIен чакхбаккхар дукха цига къахьегача наьха материальни безам совбоаккхаш дола гIулакхаш белгалдаьд совхоза кулгалхоша а партийни профсоюзни организацеш а.

КПСС XXV-гIча съезда сийна яьржача социалистически яхье дика толамаш доахаш къахьегаш ба механизатораш Торшхоев Сали, Хачубаров Хьадис, Муцольгов Бембулат, Торшхоев Товсолта, Марзаганов Микаил, кхыбараш. ПланагIа 13 эзар тонн моттигера удобренеш кхашка дIаяхьа езаш ба уж. ХIаьта хIанзле а цар дIайихьараш 12 эзар тонн совгIа я.

КПСС ЦК декабрьски Пленуме решенеша а «1976—1980 шерашка СССР халкъа боахам дегIабоалабара керттера лостамаш» яхача XXV съезда парте Центральни Комитето оттаьча проекто а хьинар айдаь болча совхоза механизатораша пош деннал кхашка моттигера удобренеш дIаяхьарен гурахьа дийнача ялаташта подкормка ярен балхаш укх деношка чакхдаха, аьнна.

М. РАШИДОВ.

КУБАНСКИ ЮРТА КЕРДАДАРАШ

Итт шу хьалхагIа мара доапаш кхы цхьанна а хIаманца белгалйоалаш яцар Кубапа Батурински станицера Энгельса цIерагIа колхоз. Кубански лаьттан тIара Iалаьмате дукхача «мугIаререча» боахамех цаI яр из. Къахьегама ветеранийн цхьа хор-м яр цига, бакъдар аьлча, ший тайпара алхха цаI мара яц ала мегаргдолаш. ХIаьта тахан доккхий хувцамаш хулаш латт колхозе. Колхоза парткома секретара Валько Леонида хьахьувкх сога автоматически линеш а программно - исполнительни устройство а йолаш йола 20 эзар котама лаьрхIа хьалъеш латта коа тIарча оалхазарий фабрика. КердагIча техника новкъосталца цхьан птичницапа моггарда коа тIара оалхазараш леладеча хIанзарча механизированна фабрикашка болх беча кхаь кхалсага нийсса къахьега.

Керда хIамаш боахаме дукха чуленад укх пятилетке.

— Низ болашагIен кердагIен йола техника сиай тхона, — йоах колхоза председатела Фисенко Василе. — цу даькъе К-700, Т-150 яха тракторaш, «Нива», «Колос» яха комбайнаш. Технически кийчбарга хиллача тха боахам промышленни предприятепа цийсбе мегаргболаш. селлара дукха да хIанз колхозе электромотораш.

Юрта Iилма - технически эргалонаш ярца ювзаеннача процессаша дикка хувц цига бахача наьха вахарен къахьегамен хьалаш. Цу гIулакха чIоагIа лоархIаме хилар МахортовгIар — мари сесаги — Леонида Надеждеи бовзар. Надежда доярккалла болх беш я. Вешта, цупах-м кхы башха белгалдоалаш хIама а даллац, хIана аьлча цун специальность моллагIча юртарча кхалнаьха яр а морг я. Цхьабакъла цун мар Леонид божа бетташ хилар — из кубански станицапа керда хIама да. Машинашца доахан детта доладелча дена из профессии тIа-тIа дуккагIа «маIача наьха» а хулаш латт.

Ала деза, технически прогрессо «маIача наьхен», «кхалнаьхен» профессешта юкъера юкъ дIайоаккхаш хилар. Масала, барайтта шу даьнна Махортова Светлана тракториcткалла болх беш я колхозе. Кердача, лехкара паргIатагIа йолча технико аттача даьккхад еза-йоккхий машинаш кхалнаха караерзаелга.

— Тахан, — яхаш дувц шурий-товарни ферма заведующе Кузнецов Бориса, — еррига процессаш механизаци яь йолча хана, кадрай проблема тха яц. Кхы мел дар ше долаш, из хьахьокх фермера ахаш совгIа бола болхлой кагирхой хиларо.

Кердачун белгалонаш гуш я кхыметтел хьайбай боахаме технологически процессашта механизаци ю эггара кердагIа йола средствaш а хIанзарча боахамо дIадехараша ма-яххара ца хиларах а. Новкъостала йоагIа автоматика. Чуоттаяь хьакхарч кхоабача вIашагIъехкай эггара хьалхара автоматически устройствaш. ХIанз пхи эзар хьакхийна Iунал деш верригаш а ворхI оператор мара вац.

Кхы цхьаькха цхьа керда хIама — ший доалахьа гIирсаш - ремонташ ю бригада а йолаш коммунальни боахама отдел колхозе хьаяр. Фу ду отдело? Цхьа масал ер да. Светлана, божа беттача даьи божа беттача наьнец йоI, иштта тракториста говзал йолаш вола ший мар эскарера цIаварга хьежаш я. ХIаьта хIанз укх сахьата даьи наьнеи, колхозо шоашта еннача гIишлой материалех цар хьалдаьча цIеношка ях. Шоашта цIа хьаллеш къахьега дезаргдац хIанз Светланайн цун маьрен. Керда вIашагIкхийттача маьрен сесаген проект хьахаржа, колхоза архитектораца из ювца мара езац, дIахо де мел дезар коммунальни боахама отделерча гIишлошъераша шоаш дерга тIалилла.

Кердача колхозни цIеношка — хIанзара планировка, вахача сага мел эша паргIатонаш: центральни отоплени, ванна, газ, водопровод, канализаци. Коммунальни боахама отдело иштта къаьнарча цIеношта ремонташ а ю, газ чу а юлл, ковнаш тоаду, тIа-тIа дуккагIа ца хилча ца йоалаш йола гаражаш хьалъю. ХIаране ший доалахьара автомашинаш шозза дуккагIа хиннай станице укх пятилетке, хIаьта хьатIайоагIача пятилетке, укхаза лерхIачох, кхы а шозза дуккагIа хургья уж.

Укх пятилетке дикка лакхбеннаб юрташкарча къахьегамхой культурни боарам а. Алхха укх тIеххьарча цхьан шера итт спектакль оттаяьй Москвани Киевеи, Днепропетровска а Краснодара а театрашкарча артистий творчески группаша колхозни культура Дворецa сцене. Царна юкъе дагIац художественнии самодеятельноста коллективо увттаду концерташ. Ший автобусашца ший къахьегамхой гаргагIарча йоккхийча городий — Краснодарен, Ростов-на-Донун театрашка кхувл колхозо. Лоацца аьлча, хIанз станице баха нах городе бахарел кIезигагIа хилац театре.

Хувцаденна отпуске болча хана салаIара хьалаш а. Колхозхой гIулакха — Анапера шоай салоIа цIа. Цул совгIа, колхозо хIара шера ший чотех итташ туристски путевкаш ийю Дальни Востокеи СибарегIеи, Средни Азе а Прибалтике а, Закавказьеи Белоруссеи, хIаьта иштта вежарашха долча социалистически мехкашка а ахара.

Чакхйоалача пятилетке доккхий толамаш а даьха, кердача пятилетке батуринцаша дукха дика керда гIулакхаш де лерхI. Колхоза кулгалхошта хетачох, иттлагIча пятилетка керттера чуловцам хургба боахама дерригача доакъошта боккъонца механизаци яь яккхари автоматика шерра юкъекхахьа йолаяри.

Юрий ЗЕНЮК,
АПН корреспондент.

КПСС ЦК XXV СЪЕЗДА ОТТАЯЬ ПРОЕКТ ЮВЦАШ

ХИЙ ДЕХКАЧАРА — ШОРТТА ДОАКЪАР

Оахам ду лаьтташ дукха дац Нохч-ГӀалгӀайчене. Цхьан сага сих гектара кхоалагӀча даькъал кӀеззига совгӀа мара кхачац. Из юкъера лаьрхӀача берригача вай мехка кхоачачул 2,5-зза кӀезигагӀа да. Кхыдола юрта боахама лаьтташ: — эрий баьпаш тӀаювла понаши даьгӀенаши иштта кӀезига я. Цул совгӀа цу лаьттаех ахаш кхоачамбоацаш а юкъ-юкъе мара а йоачаш ца хулача зоне дада, цудухьа цар продуктивность лоха я, цхьан гектара тӀара 3—5 центнер мара йол ялац. Из бакъан долаш доакъара база чӀоагӀъе цу лаьттаех пайда эцара лардера хувцара, хӀара гектара хьувкъам лакхбара декхар латт республика колхозаштен совхозаштен хьалхашка.

ӀилмаТохкамашен Ӏоаьнча производственни опытох хьахьокх моллагӀча Ӏалама хьалашка дикен дарегӀен доакъар дукхахча шерашка баьцаш хьахулача хий дехкача культурни даьгӀенашка шортта Ӏалашде йиш йолга. Аьхки доахьанна хаддаза моша доакъар лоаттаде торо хулийт цу даьгӀенаша, царех лерттӀа пайда эцаш хилча. Цу даьгӀенашка жа доажадеш хилча дарегӀен дикен тха довл.

Вай республика дукхахча боахамаша хий дехкача цу даьгӀенашкара дукха йол, сенаж, баьций хьоар Ӏалаиду.

Республиканский опытни станце укх шера цхьоалагӀа октябрь тӀакхачале хий дехкача даьгӀенашка иттазза хий дилладь, хӀара гектара 450 кубически метр кхоадийташ. Цу даьгӀенаш тӀа ялхазза доахан доажадеш хьахинна моша доакъар хӀара гектара тӀара 320 центнер хилар. Хий дехкаш, подкормка еш гӀулакх дарал совгӀа даьгӀений продуктивность лакхъяра боккхача лоархӀаме хилар массанахьа дӀатӀалаьхка ца доажадеш, хьакъоастадаьча доакъош тӀа аргӀ-аргӀа доахан доажадар. Электрически Ӏуно доажадир доахан. 140 гектар йолча участка тӀа 400 етт боажабир. Царех хӀаранегара ийс бетта 2434 килограмм шура яькхар. Ерригa яькха шура соаххка хинначул 66 процент дукхагӀа хилар. Иштта лакха хьокхамаш даьхар Грозненски опытно-мелиоративни станце а. ТӀехьарча кхаь шера юкъера лаьрхӀача хӀара гектара тӀара 700 центнер моша доакъар даькхад станце, центнерага 35 кепиг мара дӀа ца додаш.

Хий дехкача даьгӀенашка укх шера доахан доажадарах соахка хинначул дукхагӀа хилар хӀара Ӏаттагара йоаккха шура Грозненски района «Советская Россия» яхача колхозе. «Грозненски шурий» совхозе хий дехкача даьгӀенаш тӀара дкхазза хьекхача 121 тонн йол, 2640 тонн сенаж, 2 эзар тонн моша доакъар даькхар. ХӀаьта гурахьа дӀатӀалаьхка доахан доажадир.

Ӏалама хьалаш аьттув боацаш хиннадале а цхьалолча боахамаша соахка а хий дехкача даьгӀений хӀара гектара тӀара 300—400 центнер моша доакъар даькхар. Цу даьгӀений цхьан гектара тӀа дика шура лу 4—5 етт лелабе йиш я. Иштта даьгӀенаш хилча доакъара баьцаш дӀаюв лаьтта кӀезигде торо хургьяр.

Уж санна йола даьгӀенаш дукхагӀа хилийтара боккха теркам тӀабохийт партеи правительства. ИйслагӀча пятилеткагӀа 1972 шера дола вай республике 10 эзар совгӀа гектар хий дехка культурни даьгӀенаш хьаяьй.

ХӀанз вай республике хьаль-еш латтача йоккхача хьайбай комплексашта тешпаме доакъара база эш. Цудухьа хий дехка даьгӀенаш дукхагӀа хила езаш яр, хӀаьта цунца цхьана цар продуктивность лакхъе еза. Цхьабакъда, из иштта дац: хьайбашта комплексни гӀирсаш дукхагӀа хьал мел ду хий дехкача даьгӀений кӀезигагӀа уйла ю. Дерригача шера дӀа ца лохкаш чусовцадаь хьайбаш кхоабаш хилча, уж санна эш яха уйла я.

Детташ йола доахан дӀа а лехкаш доажадеш хилча боккхача лоархӀаме да. Ӏахар дусараш кӀезигагӀа хул, шура дикагӀа лу. Чусовцадаь кхаба мегарда дукха леладу къона хьайбаш, хьакхарч, жа.

КПСС Нохч-ГӀалгӀай обкомен республика Министрий Советен программагӀа кердача пятилеткагӀа керттера даькъе шурий комплексаш хьалъе лаьрхӀад, хӀаьта иштта фуна шинараши жерчи кхедераш йолаш. Эрий баьцаш тӀаювла дика цонаш республике ца хилар теркал а деш, культурни даьгӀенаш хьал ца йнча яргьяц. Хий дехкача культурни даьгӀечий боагӀаш бола мах ца барах хӀанзле а холуш да из мел Ӏаткъаш да. ТӀехьарча хаца кӀезига хьаю уж даьгӀенаш. Дукхача боахамашен ведомствашен кердача пятилеткагӀа уж хьалъяра проектно-сметни документацешта заказаш даьдац. Йолаш яраш дукха теркалъяц, тесса лелаю.

ДӀадахача шера Урус-Мартановски района «Горец» совхозе доккха беркат даькхар цу даьгӀенаш тӀара. Агроном керте а волаш даьгӀенашта лерттӀа гӀулакх деш хиннача звенос 163 гектарах хӀаране тӀара 351 центнер моша доакъар даькхар. Укх шера звенона юкъера нах дӀабаьннаб, догӀан хьисапе хий детта ДДН-70 яха кхоь установка оатхалаш уиаш пайда ца эцаш хатт. ДӀа-хьа ца кхухьача турбашка гӀолла хий хьаухийт насосни станцеша, цу моттигашка ушалаш уытт, хӀаьта вокхазахь баьцовгӀаш малхо йоагаяьй.

«Гойтинский» совхозе цхьан шера йоха а яь дӀаоттаяьй «Волжанка» яха хий детта агрегат, хӀанз кхоачамболлаш лаьттана тӀоадал дӀа а ца кхоачаш моттийта детташ да хий.

Лаьтта декъа дале а кхоачамболлаш хий деттац дукхача колхозашкен совхозашкен. Гудермесски Шалински районашка культурни даьгӀенашка пхе бетта шозза мара хий диллададц, хӀаьта Малгобекски, Надтеречни, Шелковской районашка — кхозза. Укх шера хиннача хьалашка хӀара бетта кхозза хий дилла дезаш дар. Хан-ханнахьа хий ца детташ хилча даьгӀенаш талх. Уж сихагӀа талх нагахьа санна массанахьа дӀатӀахийца доахан доажадеш хилча. Бетонах яь бечош егӀа, кхо мугӀ аьшкасаьргаш дола карташ ехача юха тоаяц дукхача боахамашка, электрически Ӏу хилац.

Цудухьа уж санна йола даьгӀенаш эффективни а яц, уж хьаеш дӀадаха дукха рузкъа юхаметтаоттац.

Цхьадолча боахамий кулгалхошен специалисташен хий детта техника, баьций фу бехке де гӀерт. Лакхе доаладаьча масалаша хьахьокх вай республике даьгӀенаш лакха продуктивность йолаш хила йиш йолга, нагахьа санна царна доагӀача тайпара доал дича.

Кердача пятилеткагӀа доакъара база чӀоагӀъяра, лакха продуктивность йола культурни даьгӀенаш хьа а еш хий дехка лаьтташ дукхагӀа хилийта деза. Цхьабакъда долаш долча каналашка гӀолла кхоачамболлаш хий хьа ца ахарех даьгӀенашка хий ца дехкаш моттигаш нийслу. 1974 шера хьаяь Грозненски района 1 Мая, Шалински района Ленина цӀерагӀча колхозий даьгӀенаш хий ца хиларах хий ца дехкаш яда.

Ставропольски крайа районашкарча опытах хий дилла йиш йоацача моттигашка хий ца дехкаш йола даьгӀенаш хьае йиш я эрий баьцаш тӀаювлача баьцаш дӀатӀа а юш, уж загонашта екъа а екъаш. Бобовни фийг болчен баьций фу кхедара опыт йолаш я вай республике. Эрий баьцаш тӀаювлача даьгӀений продуктивность лакхъяра царех пайда эца беза. Цкъа дӀайийча дуккхача шерашка хьахула бобово-злаковни баьцаш дӀаюв хилча дӀадодар кӀезига а долаш доакъара база чӀоагӀъе низ кхоачаргба.

Э. КУЛИНИЧ.
Нохч-ГӀалгӀай хин боахама министерства воккхагӀвола экономист.

ДИКАЧА НАХАХ

Сийрдача новкъа

Делкъийга доахан дӀаттачул тӀехьагӀа Урус-Мартановски района Мичурина цӀерагӀча совхоза шоллагӀча отделение ферме лелодер тхо. Доярхаш цӀаухаш бар.

— ХӀана сийна дагабаьхкараш нийсалургбац-кх сона, — яхаш уйла еш ферме гӀолла лелар со.

Ферме вале совхоза директора аьлар сога:

— Дика нах боаж тха фермe. Коммунистически къахьегама сийлен цӀерах лелараш а дукха ба. Тха къаьнагӀа йола доярхах Адуева Тамарегар цу Ӏомаева Исламова Себилахи хздулалар Ӏа.

— Сагот ма де, Ӏа, — са уйла хоаш санна аьлар ферма бригадира Цуцаев Резвана, — ферме доаха дагабоала КПСС обкомана членашка цӀи хеза доярка Тамарен Себилен массарел тӀехьагӀа мара фермера дӀадоалац.

Шоай хьайбашта Ӏунал деш боахар доаркаш. Массеж минут хьалха Исламова Себилей сийна аянь байрах бӀаргаьйна сона. Шура яьккхара массарел лакхагӀа хиннадаьь ца йиш. Болх беш йола нахь цу мара деце а шин хьахархоча тӀехьешний из. Укх лийслагӀча пятилеткагӀа лаккхенна цун гонзал, Ӏоадаь опыт. Цунах боккха кхаь хиндаб Тамарена.

Сабелгало йоаллаше а шин новкъостацца цхьаца, дукхагӀа хана шин наьна ПаьтӀамата тайяхача наьрха кхачадахь ферме йода Себила. ХӀанз цун наьна салоаш я. Цун гӀулакх хьайнаш йоӀ. Атта боацча доярка бахьа тӀа коралйадда цуьнна шин ираз.

Шин хьалхара хьехархочо, наставника Адуева Тамарена барахь йоаь Себилас. Шаккха кхац ца цун, къорда ца деш ӀомаҌора из йоӀ, профессе къайленаш йовзийтар. Тӏкъа шера хьайбаш лелалеш хьеднаьна ца гӀулакх деш шеррашта.

ХӀанз къахьегама Цӏеча Байракха орден еп КПСС Урус-Мартановски райкома бюро члена, Комсомольски юрта Совета депутата Адуевай наьрха тӀа. Цун новкъостацца а дика толамаш бах дакъахьаь пятилеткагӀа.

— Царел тӀехьабийсац тха Себила а. Пхе шера шура «хьахара» план хана лахь «хьакхоачаллаш», — доккхал цун йоах ферма партгрупорга Дахтаев Сурхо. Коммунистически къахьегама коллективе болх бе бокъо яьккхай цо, райони Совета депутаталла хержай «Социалистически яхьа отличник» яха значок еннай.

Совхоза берригача къахьегамхоша беча кхетамца а цу лелаша наькъадаьлла социалистически яхь йоаржае къайкхаьдахьа дахь. Лакхара доахарах тӀайцар цар. Аьа деш эшаш доц гӀулакхаш кхоачашбаь а загуст болалучца шера план кхоачашъяь цу коллективо.

КарагӀдаьнначо хьоачамбаь Ӏе дага бац укхаза. Ерригa торонаш тахка а техка кхоачамбоаллараш дӀадаха хьахӀад.

ИттагӀа пятилетка йоаккхача продукте дикал лакхъабаьхитар хилара теркам тӀабахийтаб. Массане дика кхетадаь продукци дикагӀа хьахьаьа дезийла.

Коммунистакхара Адуева Тамарегара, Курсаева Совдатгара, Дикаева Хамаматгара хьаӀомаяу къонагӀбараш, царна нийсбала гӀерт.

«Шура Ӏатта метта тӀа ула» — яхийга диццац ферме. Аьхки доакъар Ӏалашдеча хана хулгаш йӀашкадеча хьаргӀабаш укхаза. Доакъар Ӏалашдераиа новкъостал деш хулар Себилен цун новкъостийча. Кхаш лелалелараш къагарга хьежа хул хьайбаш деладерий толамаш. ХӀанз мел ферме юхе латт хоза хьаж йоагӀа людерна аьхах дах аргӀашта, кхоачамболлаш дӀаселла хьажкий силос я. Хьайбаш чулатта помещенеш дӀайха я. Кхом беш дӀадохийт доакъар. Цунна доал деш сат ба. Фуражира таразагӀа оаш дӀалеш доакъар.

ХӀара кхоабача Ӏаттагара Ӏай а даьнгагӀа шура яьккха тӀаьхийхар Себилас дукха. Хан йоаллаш ферме хинзача эгӀалаш не. Массане хьалдаьннаш цо аьшар. Бежнаш доккха. Ерригa уйла тӀаякхай ферме шура дукхагӀа яккхара. Дика кийчдайна ду хьайбаш.

Мичурина цӀерагӀча совхозе лаьттан культура лакхаь я. Кхашка машинаш санна фермашка а я механизмаш. Корпоннакашка автопоилкаш, транспортераш, дохни установкаш латт. Шозза лакхьенна хьакхеташ овсарле. Хьалха лелладарал шозза дукхагӀа да хӀанз леладу хьайбаш. Хьалха хулаш сага хьнарах тӀийша дар, хӀаьта хӀанз дерригa а бала массанета кхоачар. ДогӀ гӀоздолккхаш хӀамаш а ферме цхьа барт болаш коллектива шин хьахилар. ВӀаш юкъе леладу гӀулакхаш доттагӀал тӀехь да, эшача моттигаш гӀоновкъостал ду. Цо совдоаккх нахьа хьнар, халонаш эшае новкъостал.

Фермерча гӀулакхех, дӀахо йоахача хана но ше де лаьрхӀабах дукха къамаьл хилар тха Себилаца.

— Са а къорда лаур Ӏу эз болх, — йоах цо. Тха хӀаране доаг гӀоздоаккх къахьегам. Нанас дувцаш а лийнажа, кинофильмашка а гӀа. А хоьа сона хьакха мел хьа хиннаб болх. Ферме доахаш сакъерда доахаш санна долх тхо шадеш, ашарби лекхаш. Дог йӀадеча волча хана аттагӀа булу болх. ХӀаьта из дукхача хӀамаш дувзадарна да: нахапарча гӀулакхашца, къахьегам нийса вӀашт1ехьякхарна, кхы а дукхачийца. ХӀаьта из тха ферме долаш да. ЦудухьаӀа шоана лелла хьалхагӀа боахамахашйна вӀашагӀахьа лакхаш тха ферма коллективаш хьаламаш.

Тхо фермера дӀадолаш сердовеш лаьттар. гаьнарах лаьттарахь хьахозар мехкарий ашараш.

С. ЗЕЛИМХАНОВ.

ИттлагӀча пятилетка хьалхара шу

Цхьан шера планах ховргда, кхеттараха, хӀанз вай мехка хийташ латта 1976—1980 шерий иттлагӀа пятилетка бӀаргах хила, цу минта хургья. Из план а хӀаьта вай хьатӀадоагӀача шера планаш СССР ЛаьрхӀараш бюджет а СССР ЛаьрхӀара Совета декабрьски сессе чӀоагӀъяь.

Боахама кердача шера бехкегарча хила ши оагӀув хӀаьта а мегарьа хьакъоастае: деррига экономически социальни кхокхамашца дерӀабар, араххе продукции беш бола болх дукха а дикагӀа хилар.

ХьалхасӀе а аьча, чакхдоаша даьттача шина юкъе шера итташкара хьогучох, пачхалкхагӀено тоъа дукха товараш Ӏоаяь уж проблемии кьосьзовра. Арахеца продукции пхе шера 43 процент дукхагӀа хиннай, халдай. Аьа эша товараш — 1,6-зза, хьалкагӀа дӀадахча пхийтта шерарчул дукхагӀа хиннай хий дехка лаьтташ, реальни доходаш, пенсеш, пособеш, стипендеш даькхдаь 115 миллион сом.

1976 шера промышленни продукции арахеццара темпаш баштта лакъха ца хилар (4,3 процент дукхагӀа) дукха нийсделла. Уж 1975 шера хаттам вӀалла аьттув боацаш хиларча а цуна кхьежа юртбоахама бедал ца товарца а позазьена я. Цхьан дукха латт промышленни продукции дӀаяьча ширлайкарча кӀезигагӀа алсамъяьра бахьан. Дагадохкараш хилар а вьаьа, вахарна шерча кхонтта хувцамаш ду хьхалерхьа лелтах бокъопа лаьрхӀа оттаьте промышленни а. Масала, 1975 шера промышленни продукции 6,7 процент дукхагӀа хьае лаьрхӀадар, хӀаьта из воххӀе аьх процент дукхагӀа хьаяь. ПланалсовгӀа енин нах ахилщалла товарца сома маьхе продукции... — кашар хьа тоаргӀа керда ворхӀ Братски ГЭС.

Лакхе мел аьнначо белгалъенча цхьан шера а гаргагӀарча дӀахорча хана а вай пачхалкха боахама тӀа уж товаргӀанига яьл а цу структура хувцамаш а. Масала, плана тӀа министерствашнтей ведомствашна дукхашкара Байкало-Амурски... Братск... шера доаккха лааш...

1976 шера промышленни продукции арахеццараш ...

Дукхакъда хьалхайоахараш интенсивни факторашта а. Капитало-тоешеттша дувен тӀа хьалхара моттиге лаьнаш ...

ЮкъеРа боарамца нийсдина дукхагӀа хьелин дегӀабоалале лаьрхӀад Ӏилма - техникни прогресс Ӏалашъе дола цхьан.

Цуш, Масала, машиностроени металлообработкеи — 8,6 процент, химически промышленност — 7,7 процент, йоагӀача шера хӀаман промышленность — 5,1 процент.

Цу тайпара сурт да юрта боахамо а. Укхаза совнагӀа йоакхаш йола ерррига продукции 10 процент хургья. Белгалдоалаш хӀама да, 1976 шера юрта боахам комплексно дегӀабоалабарга дӀайохийтача пачхалкхаш капитальни вложенеш (21,3 миллиард сом) нийсса а хӀалагӀа дакъа лаьттачча мелиорацин ярген уж карадерзадаргеи йохийташ хилар.

Цу хувцамий хьакъехьа дӀаха дувца йиш яр, цхьабакъда укхаза отта а оаиглаш отт хаттар: хӀаьта санна пархъа бахар оаяль, шукъа баргба парез?

Нагахьа санна производства средствашка дегӀадоалабаран продукции дахь хилийтаран тӀаберзабьа лостам хьакваа — КПСС XXIV съездо 1971 шера йӀамкхача перспективни лаьрхӀа оттанча «бахача наьха матерьяльни культурни боарам дикха айбара» программа тӀера хьа ялахийтадаь. Коммунистически партеи Советски правительствои?

Нагахьа санна 1976 шерара плани бюджети лаьрхӀарашка хьажа керкайлча экономикера уж хувцамаш дукхал из программа кхоачайбарга уйлашьь хьагулакхаш гучадоал. 1976 шера халахьь боахам дегӀадоалабара пачхалкхалкхен плана хьаьхьа не сессе доклад ен СССР Министрий Совета Председатела заместитела, ... комиссе председатела Николай Константинович Байбаков...

Хийла ма-доагӀара да, кхыметтел капитальни вложенеш а укх порядкагӀа дӀайолхаш хилар: йоагӀача хӀамаш промышленность, металлургена, машиностроена тӀехьа богӀа тӀа боахам, цу тӀехьагӀа айга, кхачан, дулхен шурийн производственаш.

Производство дегӀайоалаяр алхха из кхьа гӀулакх лаьрхӀа отта. Плана эттара йоккхагӀйола а разгелех Ӏа: «Хьалкха вахара материальни культурни боарам лакхбар» ...

ПачхалкхагӀа 1976 шера бюджети ... 223,5 миллиард сом ... 19,6 миллиард сом ... 8,8 процент ...

Юрий ШЕБАЛИН,
АПН специальни корреспондент.

Оаха яздаьчун
лерагӀа

БЕХКЕ БАРАШТА ТӀАӀАЗАР ДАЬД

Укх шера 25 августа арадаьнначе «Сердало» газете «ДӀа хӀана къоьалш нахагара сов ахча доаха Ӏургаш» яьнна корта болаш кепа техача рейдова бригада материала тӀа бола «Севкавнефтегазстрой» ОРС-а торгове болхлоша ...

Газета тӀа дувцача тайпара торговле бокъонаш телхаяр бахьан долаш министерства орган тӀа болх баьб цу ОРС-а № 9 йолча тика заведующена В. М. Магомедовиц, продавщица Р. Х. Цуцаровай...

Иштта колхозни базарий республикански управлене № 175 йолча приказах нов. ...

К. ИСМАИЛОВА,
Нохч-ГӀалгӀай АССР торговле министра заместитель.

«ДӀа хӀана къоьалш нахагара сов ахча доаха Ӏургаш» яьнна корта болча рейдова бригадий корреспонденцие тӀа дувцача тайпара №№ 2, 48 болча парикмахерскийка мастерала болх беча Х. Т. Муслимовен М. А. Айропетовен маьхий прейскурант телха а ... Цар тха корта тасса бахкача ... «Грозгорпарикмахерской» объединене...

С. МУТАЕВ,
«Грозгорпарикмахерской» объединение директор.

Грозненски кога гӀирса ремонт ечен тегачен фабрика № 55 йолча мастерсе коллективе ... «ДӀа хӀана къоьалш нахагара сов ахча доаха Ӏургаш» яха корреспонденци. ... мастерашта. М. Тахтаровнен Ш. Умаевнен тӀехь производстве дисциплина телхараш хьахарьх административни чӀоагӀагӀа бехк бахийтаб цу коллективо ... «Сердало» газета редакцега.

Ш. МУСЛЕВ,
Грозненски кога гӀирса ремонт ечен ... фабрика директор.

«ДӀа хӀана къоьалш нахагара сов ахча доаха Ӏургаш» яха корреспонденци «Чечингбыттехника» объединене профсоюзни комитета ... А. Д. Эдельберхиева ... административни бехк бахийтаб...

Х. ЧИМАЕВ,
«Чечингбыттехника» объединенеи начальника дешхарчи хана кхоачашдер.

Сурта тӀа: керда шу долаьча ценошка Грозне болх бе доладеннад нек ду бассейн. Берашта боккхагӀчарен лаьрхӀа 2 отделения я цун. Укхаза Ӏай а аьхки а нек де Ӏомабалеш иштта спортивни хьавица дакхха лацеи йиш хургьяр.

И. ПЛИЕВА сурт.

СССР—СФРЮ: ТОВАРАШ ДӀА-ХЬА ДУКХАГӀА ДОХК

Декабре Москве кулгаш яздаь 1976 — 1980 шерашка СССР-ои СФРЮ-еи шоай вӀаши дӀа - хьа товараш доахка йолча соглашенеш. Ха кхоачашен 1971 — 1975 шерашкарча Советски Союзи Югославены юкъе яь хиннача торгови соглашене. ВӀаши дӀа-юха доахкаш дола товараш дӀадахача пхе шера дикка дукхагӀа хиннай. ... 12,6 миллиард сом ... 3,1 процент. ...

Кердача соглашене гӀо доргда советско-югославски торгово-экономически гӀулакхашца дӀахо дегӀадахкара. Шин мехка юкъерча торговле объем цу юкъагӀа шозза совгӀа боккхагӀа хургба кердача пятилетке нийсайча.

Советски Союзера Югославена кхухьийтаргья металл хьоаргош станокаш, кузнечно-прессови электротехнически оборудованни, яйганен кхачени промышленностиха лаьрхӀа станокаш, полиграфически, ... вокхагӀа къоалий...

Цул совгӀа бедаш кийча хӀамаш. Югославе СССР-ера эцаргда мехкадьттен межкадьтта продуктеш, кӀор, асбест, хромови руда, боамба. Югославеш тӀа Советски Союза кхухьийтаргья сийрда бесан дола металлаш, гӀоненаш, хӀонаш, ... ЮгоШаломоши товарашта ассортиментагӀа медикаменташ, мебель трикотаж, халкъ сагатагӀа эша товараш.

СССР-ан СФРЮ-нен юкъе вӀаши лелаеча товарообороте тӀа корта хул ... кердача формаш. ДӀахо дегӀаергья производства специализацин кооперации.

НАТАЛЬЯ ХРОМОВА,
АПН корреспондент.

№ 24 ЙОЛА «АГИТАТОРА БЛОКНОТ»

Кепа теха арадаьннад КПСС Нохч-ГӀалгӀай обкома пропаганди агитацен отдела № 24 йола аргӀанара «Агитатора блокнот». Цу тӀа я агитатора, политинформатора, иштта политдийцахочалашк эшаш материалаш. «Къахьегама дисциплина — производства эффективность лакхъяра лоархӀаме хьал» яха статья, ... С. Берсанукаева ...

«Цхьакха а тӀехьавусар хургбац» яхача рубрикана кӀал кепа техай педагогически Ӏилмий кандидатн Н. Котельниковен И. Сенченкон «Наставнеки кхиадешхоч» яха статья.

«Съездагара сагаркаш» яхача рубрикана кӀал оттаяй «Нах алсамбоал, цул культурни болхбар» йолча тӀа кхача статьяш...

«КПСС обкома Х пленума ... Тӏа ...»

«Оппыли детара дӀа-юла агарен» яхача разделе кепа техай «Агитбригада — из кхьадлорие агитацен агитбригада...» яха КПСС обкома пропаганди агитацен отдела инструктора А. Митрофанова выступленеш.

Цуд совгӀа «Агитатора блокнота» тӀа я 1975 шера журнала тӀа кепа йийта материалаш белгалъеш йола указатель.

ДӀАЯХАЧА ЗАМАН ТӀЕХЬАДИСАЧА ГӀУЛАКХАШТА ДУХЬАЛА

Вай парте, социалистически общества мӀачча нах нийсса бокъонаш еннай советски кхаллахьа. Цудухьа вай вахар дера кхьакха моттиг ца кхалсаргьа шин хьнар, дега йоьхал дӀа ла лушь. Вай мехка коммунизм хьалъеча, парте XXIV-ча съездо решенеш кхоачашъярца да дакъа лоац Нохч-ГӀалгӀайча.

Цхьабакъда дукхача хана денз боксьо йоацаш хьацнача вайнахьа кхачаргашь тӀа... дӀадала...

...

Кхалнаха атеистически, интернациональни, патриотически кхетам дукха бола болх йоа района партийни организацеш. ...

ГАЙНА-ГАНЗА ДЕХКЕ ЯРГЬЯ

Дукха ха йоацаш Ленина цӀерагӀа колхоза культура ШагӀа гулбенначая колхозхоша «Урдуви цунах хьацна» ...

...

Т. ХАШАГУЛЬГОВА,
КПСС Сунженски райкома инструктор.

ЛИТЕРАТУРА — ТIЕХЬАДИСАЧА ГIУЛАКХАШТА ДУХЬАЛА

ГIалгIай советски литература дегIалоагIача дилла а йоккха моттиг дIалоацаш хиннай ширача замах тIехьадисача гIулакхашта духьала мира къовсам - лоаттабара хетаяьча тема. ХIаьта геттара чIоагIа хала а бехктокхаме а зама хиннай Къилбаседа Кавказе Советий Iаьдал этта шераш, хIана аьлча революцена духьала шоаш баьча тIем тIа эшарах цхьанна а тайпара сатувш хиннабац хьалхагIа къахьегамхой хьакъдуаш баьхараш. Къилбаседа Кавказе бокъонца Советий Iаьдал чIоагIдара духьал къайлагIа а гучахьа а новкъарле еш хиннай цар. Белгтала уж гучабаьлар вай мохк ла коллективизаце наькъа тIа баьннача шерашка. ВIалла а цар дего дIатIаэцаш хIама дацар из. Цкъа-дале, шоай боахамех бовла безар цар, тIаккха кхычарна цхьатарра къахьега а дезар. Из бахьан долаш дукхагIча къайлагIара а гучахьара а классови къовсам эттар гIалгIай юрташка. Цхьаккха хIама а дисанзар гIалгIай хьаьнала къахьегамхой колхозашка ца бахийтара цу тайпарча наха духьал ца оттадеш. «Истий а бераш а кхъа хургда колхозе вахачун», «кIала буллаш бола мотт а гIайба а цаI хургба» яхаш, къахьегамхошта кхерам тIатувсарал совгIа, къайлагIа герз техе вувш хиннав цар къахьегамхоех кхетаме вола, уж кердача вахара тIабехаш вар.

Бокъонца из юкъмоттиг гучаяккха а гIалгIай къахьегамхой социализма лард йолла тIаьхьеха а декхар эттар гIалгIай советски йоазонхошта хьалхашка. ХIаьта цар из декхар сийленца кхоачаш а дир. Дикка кIоарга из гIулакх гучадоал вайна духхьал цу шерашка арайийннача «Темаркъий» фельетонашка вай хьежача.

«Темаркъа» ва аьнна псевдоним а латташ цу тайпара эггара хьалхара фельетон «Сердало» газета тIа арайоал 1929 шера 29 мае. «Темаркъийна тхьовса магац» аьлла яр цун цIи. ХIаьта из язъяьр вар цу хана классови къовсаме хьинаре дакъа лоацаш хинна гIалгIай къона йоазонхо Осмиев Сосе Хьамзат.

Ма-хулла къахьегамхой берашна моастагIал леладеча директора ялх дешархо юкха а ваь, цар хIамаш корах аракховсарах хоам беш ший фельетон язъе дIаволавеннача Осмиева дIахо гучаяьккхар цун бокъонца йола юхь.

Иштта дIайолаю автора ший фельетон:

«Цу бус, новкъостий, вIалла а тхьовса магаизар сона. Сахиллалца тIакIалтIа вувлаш иллар со, бокъонца тIехкаш лаза яллалца. Цхьан хIамо чIоагIа уйла яйтар сога. Мишта, — аьнна хетар сона, — е суд а е Iаьдал а доацаш араккхесса ялх кIаьнк ва уж? Мишта дуденна хIама да из? Духхьал шийна ларах, шийлача Iай бераш а цар хIамаш а аракховсар? Кхы а доккхагIа деций, из хIама даь ваьшачул тIехьагIа, эхь доацаш духьал а этта, уж бераш шоаш, шоай лоIамах дIададах яхар? Мишта хет шоана из, новкъостий? Духхьал бIара а хьежаш иштта оалаш бузцар!»

Вайна ма-тарра, гучахьа хинна хIама дIаяздаь па Iеш, автора дика вIаштIехьа даьлар из фельетон ешарий безам тIаоза а. Цудухьа хилар цох бокъонца йола литературни произведени, ший композици а сюжет а йолаш.

Директора леладу гIулакхаш дIахо а дувцарца автора гучадоаккх из хьалха эбаргашца вувзаденна хиннилга, хIанз а царна мел ... дар лоаттадеш волга, Советски Iаьдало бохабаьча кулакий доттагIа а новкъост а из волга, къахьегамхой колхозе ца бахийтара агитаци еш волга.

Иштта цун сурт-сибат диларца Осмиев Хьамзата дIахьекхар цу тайпара нах кхы а нийслулга, хIаьта уж гучабаха а, царца къовсам лоаттабе а безилга. ХIаьта цу ханарча литература декхар да а дар цу тайпара хIамаш хьа а хьокхаш, царца къовсам лоаттабар. Уж тIаьхьехара геттара лоархIаме хилар Осмиев Хьамзата, цул тIехьагIа Муталиев Хьажбикарцеи Мальсагов Мухтарцеи цхьана дIахо язъяь хинна фельетонаш. Хьалха Осмиев Хьамзата ше цхьаь язъяь хиннача фельетона санна кIала «Темаркъа» аьнна псевдоним латташ яр уж а. ХIаьта царех хIаранена уллув «Сердало» редакце художнико В. Блюмес геттара дика дилла гIалгIай воккхача сага — Темаркъий сурт а хулар. Из бахьан долаш уж фельетонаш ешача наха бокъонца мотта а моттар цар автор из воккха сат — Темаркъа ва аьнна.

ХIаьта цу тайпара фельетонаш «Сердало» газета тIа каст-каста араювларах боккха салоIам хулар къахьегамхошта. «Темаркъа-м вац цу тIа?» — оалар газет дешараша.

Духхьал из бахьан долаш хьалха дешар йоазув ца ховш бола нах газета тIа шоай статьяши заметкаши язъе а болабелар. Иштта хьахилар цу хана «Сердало» газета йоккха корреспондентий актив, цIеи ноаноашкара йолаенна геттара къабеннача нахага кхаччалца йоккха хилар из. Дикка доккха новкъостал дир цу гIулакхо гIалгIай мехка культурни революци дIаяхьара, къаьна а къона а мел вар керда вахар бахьан къовсам лоаттабе тIаьхьехара. Къахьегамхой шоаш бар шоай хьашташ, шоай уйлаш ювцараш, шоашта юкъера Советий Iаьдалца моастагIал леладераш гучабоахараш.

Дукха а цу тайпара статьяш, заметкаш хьаахарца наха юкъера хьал дика довзаш хулар газета редакци. ХIаьта из бахьан долаш цун вIаштIехьдоалар хIара лоархIаме дола керда гIулакх кхы а дIадоаржаде къахьегамхошта новкъостал де. ХIаьта уж гIулакхаш бокъонца тохка а тохкаш бакъйола говзаме литературни произведенеш язйора редакце болхлоша. Уж бар Муталиев Хьажбикар, Осмиев Хьамзат, Мальсагов Мухтар. Иштта хьахилар цу ханарча гIалгIай литературе «Темаркъий фельетонаш».

Вай лакхе ма-аллара, цу фельетоний керттера турпал волаш чаккхвоал гIалгIай къоано — Темаркъа. Дилла а къовсам лоаттабу цо къаьнача заман викалашца а, царца из дилла, царна ловр-товр де гIерташ барашца а.

Иштта гучадоаккх вайна авторашa, Темаркъа - къахьегамхо дукха дайна а дайза а саг волга. Бокъонцара Iазап лайнад цо паччахьа Iаьдал латтача хана. Из бахьан долаш Сийдахь - йоккха Октябрьски революци хиннача эггара хьалхарча шерашка денз топ бе а елла къахьегамхой оагIув хьаллаьцаб цо. Боккъонца дакъа лоац цо вай мехка социализма лард йоллача а заманю ма-яххара бола керда нах хьалкхебеча а. Къахьегамхой моастагIашта духьала хургболаш боакхх цо ший хIара гIа, царна новкъарле хуртйолаш оал ше оалаш дола хIара дош.

Цхьабакъда, чIоагIа нийса хургдацар массайола «Темаркъий фельетонаш» духхьал цу ханарча вахарца нийслуш хинна во хIамаш гучадахара хетаяь мара яц аьлча. Нах кердача вахара тIаьхьехара боккхача лоархIаме дар вахаре кердадар литература говзамеча произведенешца хьахьокхар. Классови моастагIчун футтаройна тIатеIIа къахьегарца колхоза дикача ялатах хьийкъача арений сурт дуллаш я «Темаркъа вел» яха фельетон.

Вай лакхе мел дийцачун маIан деш хилча, ала деза «Темаркъий» фельетонашца гIалгIай литература дегIадоаладара шоллагIча этапах лаьцача лоархIамеча даькъах, гIалгIай юрташка лаьттача бирсача классови къовсама юкъе уж ира герз хилларах. Белгтала дукха а, лакхара художественни боарам болаш а я цу авторашa 1930—1936 шерашка язъяь фельетонаш.

ХIаьта цхьаццадола кхоачамбоацараш юкъе долаш, хетаргахьа, геттара сихбенна язъяь хиннилга хоалуш я уж фельетонаш. Чулоацам боккхача лоархIаме бале а, царех цхьаццаярий форма эсала йолта хоалу вайна. Авторашa дика тIатеIIа болх баьбац цар сюжет а композици а дика вIаштIехьъяккхара, бувцаш бола мотт атта хилийтара.

Хетаргахьа, дика хургдар уж фельетонаш вIашагIа а теха, царех дикагIа яраш къаьсттача книжка тIа кепатехача.

МАЛЬСАГОВ АБО.

Керда шу дездале массехк ди хьалха башха-дика совгIат кхаьчар Сванете бахача нахага. Из царна кийчдир Грузински ССР бувзаама Министерства специалисташа. Лоацача хана, лакхача лоамий халача хьалашка Кутаиси — Местиа яхача лине тIа ретрансляционни установкаш оттайир цар. Местийски районе бахача наьха цIеношка телевизораш лотаеннай. ХIанз ерригача республике хоач телевидени.

Ф. Крымскеи А. Рухадзеи сурт.

ТАСС фотохроника.

ХАЛКЪА УНИВЕРСИТЕТАШКА

Культура балха тIа шерра яьржа форма я халкъа университеташи школаши. Культура дегIайоалаеча къахьегамхой хьинар лакхдара боккха лоархIам болаш я уж. Литературана, искусствана, культурана карагIдаьннараш вахаре мел беркат доалаш да, царех мишта пайда эца беза дIадовзийт цар.

Тха района культура ЦIагIа болх беш я культура университет. СССР халкъий доттагIал чIоагIдар я цун тематика. Бетта цкъа занятеш хул цига.

«СССР хьаяри дегIаяри ленински къамий политика котъялар да» — иштта тема йолаш яр «Знание» общества районни отдела общественни секретара Калугин Евгений Александровича октябрь бетта йийша лекци. Иштта чаккхьаккха лерхIаш я «Кавказа халкъий интернациональни доттагIал» яха сайре. Январь бетта университете хургья «Ды—халкъий доттагIала моастагIа» яха лекци.

Культура университете ладувгIараштa довзийт коммунизм хьалъеш доахкача СССР халкъашта карагIдаьннар, кортамукъа довлара тIехьа капиталистически мехкий халкъаша лоаттабу къовсам. «Знание» обществаца айхха бувзам лоаттабеш ба университето ший болх.

Цунна керте латт ладувгIарий активах йола совет. Цо планаш, дешара программаш увттаю, вIашагIкхетораш чакхдоах, организационни дешаш къоастаду. Знанейи баьча балхеи итогаш яра хIара группе чакхйоах итогови занятеш.

Тха районни культура ЦIагIа хиннa Iаш халкъа университет, халкъа университеташ я Новогрозненски юртарча культура ЦIагIа, Брагуне, Кошкельде. Районни культура ЦIено доагIаш дола гIо-новкъостал ду къахьегамхой политически сакхетам, культура лакхъеш, интернациональни доттагIал чIоагIдеш цар беча балха.

Л. КНЯЗЕВА.
Гудермесски районни культура ЦIен директор.

Редактор
Т. А. ТЕБОЕВ.

ТЕЛЕВИДЕНИ

6 ЯНВАРЬ
I ПРОГРАММА

9.00 — Кердадараш. 9.10 — БТ. «Iуйранара гимнастика». 9.30 — БТ. Мультфильмай программа. 10.00 — БТ. Бераштa дола фильм. «Я а коартолашха мераж а» яхача телевизионни дукха серийни художественни фильма премьера. ШоллагIа сери. 10.50 — БТ. «Кинишикъбархой клуб». 14.00 — БТ. Документальни фильмай программа. 14.40 — БТ. Литературни вIашагIкхетар. Абашидзе. 15.25 — БТ. «СССР халкъий иллеш а хараш а». 15.55 — Социалистически мехкий доттагIал. Румыние Социалистически Республика. 16.25 — БТ. «Говза кулгаш». 16.55 — «Мишта чIоагIлора болат» яха художественни фильм. «Котало» яха кхоалагIа сери. 18.00 — Кердадараш. 18.15 — Парте планаш халкъа планаш я. «ИттлагIча пятилетке. Iилман-технически прогресс». 19.00 — Концерт. 19.10 — БТ. Съездагара съездага. Советски Таджикистан. 21.00 — «Ха». Информационни программа. 21.30 — БТ. РСФСР халкъа артист Абдулов. 22.30 — БТ. Художественни гимнастика. Интервидение кубок яккхара йолча дуний халкъашта юкъерча яхьа итогаш. Пистеьлча — кердадараш.

II ПРОГРАММА

13.00 — Школьни каникулай деношка. «Майор Вихрь» яха художественни фильм. ШоллагIа сери. 18.00 — «Социалистически декхараш а уж кхоачаш мишта ду а» «Электроприбор» завода коллектив (гIалгIай меттала). 18.10 — Киножурнал. 18.20 — Юртара вахар (нохчий меттала). 18.50 — Шоана, бераш. 19.00 — «Нохч-ГIалгIайчу гIолла». Информационни программа (эрсий, гIалгIай меттала). 19.20 — Шун письмойх дола концерт (нохчий меттала). 19.50 — Ленински гварди. «Новкъост Артем» яха документальни фильм.

7 ЯНВАРЬ
I ПРОГРАММА

9.00 — Кердадараш. 9.10 — БТ. «Iуйранара гимнастика». 9.30 — БТ. Мультфильмай программа. 10.00 — БТ. Бераштa дола фильм «Я а коартолашха мераж а» яха художественни фильм. КхоалагIа сери. 10.50 — БТ. Халкъа артист Абдулов. 14.00 — БТ. Документальни фильмай программа. 14.50 — Миккола Бажтан. Литературни вIашагIкхетар. 15.35 — «Iилма — техника». 16.05 — БТ. «Кагирхой адресаш». 11.35 — «Мишта чIоагIделар болат» яха художественни фильм. ЙиълагIа сери. 18.00 — Кердадараш. 18.15 — БТ. «ХIара сурта тIа малх ба». 18.30 — БТ. «Саг а закон а». 19.00 — «Нохч-ГIалгIайчу гIолла». Информационни программа (эрсий, нохчий меттала). 19.15 — КПСС 25 - ча съезда хьакъ долчча тайпара накъадахар. Надтеречни района дош да. 19.45 — «Парте планаш халкъа планаш я». 20.05 — БТ. Гогола повестах йола «Иван Федорович Шпонько а цун дай йиша а» яхача телевизионни спектакла премьера. 21.00 — «Ха» Информационни программа. 21.30 — БТ. Эрсий халкъа инструментай Академически оркестра концерт. 22.50 — БТ. «Спортлото» тираж. Пистеьлча — кердадараш.

II ПРОГРАММА

13.00 — Школьни каникулай деношка. «Майор Вихрь» яха художественни фильм. КхоалагIа сери (телевизорашка хьожарий занятах). 18.00 — Дунен халкъашта юкъера обозрени (нохчий меттала). 18.15 — Киножурнал. 18.25 — «Спорт» яха фотоочерк. 18.35 — Шоана, бераш. 19.00 — «24 сахьат». Информационни выпуск. 19.15 — КПСС 25-ча съезда даха хьакъ долчча тайпара пакъагIоргда. 19.45 — Документальни фильмай кинозал.

ДОАЗОЛ ДЕХЬАРА

ФУ ДИЙЦАР СА НЕШАС, СТРАХОВОЙ АГЕНТА

Дукха ха йоаццаш сай неш бIаргаяйра сона. 10 шу дар тхо бIарга ца гу. Японе цIи хеза Васеда яха частни университет цо йистеяьккхачул тIехьагIа дена бIаргадайнадацар. ХIанз цун 35 шу даьннад. Ши бер да цун — диъ шу даьнна цаIи пхи шу даьнна цхьаькхеи. ЗIамагIа йола йиIиг яь дукха ха ялалехьа, дезал бита а бита, тIера дIавахав цун мар. хIаьта цIен йоакхо ерригa а Метикона качъяхай.

Я сискал яккхара болх лохилга сел атта гIулакх хинадац — дIа мел яхача метте ак яхаш хинад Метикога, духхьал бераш бахьан долаш. Детсаде уж дIачудала а вIаштIехьдоалац хиннадац — муниципалитета моттиг хиннац. Цкъаза сахьата баьча балхах доагIар хьа а луш юкъ - юкъе бе болх нийслора, цу хана доттагIашкара дехар цо йиIигашка хьожилга. Каст - каста бийсашка, бераш дийша дадача юкъа, бе безаш хулар цун болх. Укх шера кIезиг-дукха аттача даьннад гIулакх: йоккхагIйола йиIиг юххера а детсаде дIаяуелар, тIаккха частни фирмера страховой агента моттиг кхаьчар Метикона. ЗIамагIа йола йиIиг шийца дIаккхувл, хIаьта бер новкъа доаца болх нийсбаларах чIоагIа гIадъяха а я.

ХIаьта Метикона селлара йоккха доакъазал тIакхоачаьяьч общества цхьа дакъа со а хиларах се бехке а лоархIаш сайна теха яла кийча яр со, эхь хеташ.

Японе страховой компанешка кIезига бац кхалнах болх беш. Тефкам тIаозаш йола массехк цифр йийцар сона Метикос.

Статистико яхачох, Японера 70 процент дезал частни страховане системо чулаьцаб. Из атта кхетадергдолаш да: хIаране ше е еза шийй йоакхо, массаов а, болх мел болча хана, «деха ди тIаотте» а аьнна ахчилг дIадехка деза. Паччахьалкхен чотах еш йола социальни Iалашо геттара лохача боараме я Японе. Масала, цамогаш хиларах телача пособега дIатоккхалургбац больнице яьккхача ханах боагIа мах. ХIаьта, нагахьа санна цIенхаштта операци янза да яьлча больнице бетта алла вийзача?

Шоаш Iа ма - бинге а денз ахча Iоаде баьшаб японцаш — нагахьа санна лазар кхете а, бераш деша дахийта, саг йоалае, венцар дIаволла везе а аьнна — цу дерригача хIамашка миллионаш иен йода.

Страховани е йиш йолаш-м, бакъдар аьлча, моллагIа а вац. Ха яхача наха страховани яр сенна пайдана да: взносаш гулъяь а варг мичав...

Ильфеи Петровеи яздаь дийшад аз, «лейтенанта Шмидта бераша» шоашта юкъе «влияние зонаш» мишта йийкъай. Японе страховой фирмашта юкъе цу тайпара соглашени яц — клиенташ къувсаш ира къовсам латт. Цкъаза цхьан дийнахьа тайп - тайпарча компанешкара 10-нега кхаччалца я боагIа агенташ. Бахача наха цхьарч кIезига Iеш царна шоаш сагота хьовзабарах. Кхыметтел дуккхача цIеной оагIошца хьалтеха заводе хьадаь таблички а доахк: «Страховой агенташта чубахка мукъа лац». Из берригa бала ла кийча я са неш: мел аьлча а, ахча ма-дий из хьатIадоагIар. Цхьабакъда цхьаькха да вIаштIехьа доацаш: «Клиент хьона хьа а кораву — йиIиг мухь бетта а йолалу, цIенгахьа дIаувзаю, иштта кхы хIама вIаштIехьа ца я доалаш, кхыметтел сагаца дIахьа дийца а ялалехьа дIайода».

Бетта доаккха алапи—20 эзар иен (50 сом гаргга, —Ред.). Итт эзар иен йода чуIеча моттигага—чухьа тIунал мара, йIовхал йоацача, хий, туалет, мебель... йоацача зIамигача цIалгах.

Неша хой, страховой фирмаша гулъеш йола триллион иен мича йода? Хов. Банкашка йода, хIаьта цар йоккхагIйолча монополешта финансировани ю. Дерригa ахча, язду газеташа, «экономика тоярга» дIадахийтара деза. ХIаьта мугIареча наха новкъостал фу даь дергда оалаш цхьаккха а вац.

Кадзуко КАМОГАВА.
(АПН). Токио.

Машар бахьан къовсам лоаттабеш болча Японски къовсамхоша, мехка демократически низаша японо-американски кхерамзлен договор дохаделга дIадех. Цу договорага хьежжа Японе лаьттан тIа лел США ВВС стратегически бомбардировщикаш.

ХIанз укх сахьате американски герзашцарча низий 142 база, иштта бувзамен слеженен станцеш я Японе. Цига Iеш ва 40 эзар бIухон эпсари. Японерча американски бIух кхаь дакъах ши дакъа бараш Окинаве бах. Цига я 63 база, окинавски лаьттах 10 процент лаьтта дIалоац цар. Хан-ханнахьа еча ученей деношка бахача наьха вахар кхерамеча хьала тIа оттадеш йола полигон а хиле дIаотт Окинава.

СУРТА ТIА: Кадэне уллача базера «В-52» яха американски стратегически бомбардировщикаш араяхар дIадех гIайрен тIа бахараша.

Джапан пресс сурт—ТАСС.

Дикача лоалахой законегIа

Средиземни форда йистте уллача Искендерун яхача турецки городе цIей санна деза денош да хIанз: болх бе йолалу йоккха металлургически комбинат.

Из предприяти — цхьана леладу советско-турецки экономически гIулакхаш толаме дегIаахарах хьахиннар. Ший беррига низага кхаьчачул тIехьагIа деррига турецки болатах 40 процент тергда комбинато, хIаьта кхы цул кIезигагIча лоархIаме доацаш да итташ эзараш болча къахьегамхошта цо болх хулийтаргболаш хилар.

Шерагара шу массаза доал шерагIа хул СССР-аи Турценен юкъе леладу гIулакхаш. Цхьан хана теIа яьллача Сейдишехир яхача анатолийски городоке, масала, Советски Союзо новкъостал а деш, хьалъяьй мехка эггара хьалхара алюминий доаккха завод. Цо турецки экономика тоъал доккхача даькъе Iалашъю цу металлаца, хIаьта иштта глинозем лоаттаю Советски Союза. Измирера, Турце шиъ дIаяьлча кхоалагIа эггара йоккхагIйолча городера, гаьна йоацаш, Эгейски форда йистте хьалъэтта йоккха мехкдаьтта чакхдоаха комплекс. СССР новкъосталца хьалъяьй иштта Бандырмера серноксилогии завод а кхыйола индустриальни объекташ а. Вай мехка кийчбу турецки инженераши техникаши.

1967 шера марте кулгаш яздаьча правительствашта юкъерча соглашене ларда тIа лел советско-турецки экономически гIулакхаш. Цхьана лелаеча цу гIулакхашта ларде яда боккъонца цхьатарра нийсхо хиларей вIаши IIойле яларей ленински принципаш. Промышленни оборудовани теларахи кхыдола гIулакхаш дарахи Турце СССР-а тел ше массаза экспорте ухийта товараш: боамби, тхьамка, бокъабаь сом, кога гIирс...

Укх шера аьхки Анкаре кулгаш яздаьд Советски Союза новкъосталца цхьайолча турецки предприятешта реконструкци ярах йолча соглашенеа. Деш дола къамаьл, белгтала аьлча, Искендерунски металлургически комбината мощностaш шера йиъ миллион тонн болат арахецалургдолаш (хьалхарча аргIаш низ — миллион тонн) алсамъяхара хьакъехьа да. Сейдишехира алюминий доаккха завод шеръе а шиъ тепловой электростанци хьалъе а дерхI. Доазонна йистерча Ахурган яхача хи тIа плотинеи паччахьалкхен доазон шинна а оагIорахьарча декъача лаьгташка хий дехкара 525 миллион кубически метр хий чухоца водохранилищеи хьалъяра хьакъехьа соглашени яьй СССР-аи Турценен юкъе.

Советски Союз, партеи правительстваи цкъа санна дукхаза а белгал ма-даххара, кийча я Турецки Республикаца ра дикача лоалахой гIулакхаш дIахо а чIоагIде. МНРП III съезда 50 шу дизараи МНР хьакхайкаяь 50 шу дизараи хетаьча торжествашка Улан-Баторе ше къамаьл деш, КПСС ЦК Генеральни секретара Л. И. Брежнева, Азерча дукхача мехкашца лелачa дикача гIулакхий СССР-е чIоагIа мах беш хилар белгал а даьккха, цу паччахьалкхенашта юкъе Турце а цIи яьккхар. «Уж гIулакхаш, аьнад Л. И. Брежнева, вIаши гIойле йолча ларда тIеи машара юкъарча гIулакха пайдана долча оагIорахьеи дегIакхувла а кIоаргде а гIерт тхо, гIертарг а да».

Цхьана леладу советско-турецки гIулакхаш толаме дегIаахар чIоагIа могадаьд Турецки республика президента Фахри Корутюрка. Дукха ха йоацаш ше цкъа къамаьл деш, цо хьакхайкадир, ший мехко цул къилбаседехьарча лоалахочуница леладу гIулакхаш дIахо а доттагIала хьалашка дегIаухаргдолгах ше дог тийша хилар. Ф. Корутюрка къаьстта белгалдаьккхар чIоагIлуш латта Советски Союзацара Турце экономически бувзамаш цуина лоархIаме хилар.

Вахаро хьахьекхад, Турецки Республикацара Советски Союза дикача лоалахой гIулакхаш дегIаахар шинна а паччахьалкхе оалангарча хьашташта машара хилар.

И. УГОЛЬКОВ. (АПН).

Январера хаоттам

Массаза а яхар мо, Нохч-ГIалгIай АССР-е январа бетта юкъера температура 3 градусагара 5 градусага кхоачаш шелал йолаш хул. Эггара дукхагIа айеннача хана 14—16 градус йIовхалга, эггара дукхагIа лохъеннача хана 29—31 градус шелалга кхоачаш хила а тарлу, цхьабакъда цу тайпара температураш цхьа наггахь йолча хана мара нийслац. Йоачаш 15 миллиметргара 30 миллиметрга кхоачаш хул.

СССР Гидрометцентро беча хоамагIа, 1976 шера январе Кавказа малхбоалехьарча даькъа тIа юкъера температура 1 градус йIовхалгара 4 градус шелалга кхоачаш (боарамал 1—2 градус лаккагIа) хила мег.

Йоачаш 25—40 миллиметр (боарама гаргга) хургья.

Эггара йIайхагIа хургья кхо кIира даьннача хана (бийсашка +1, —4 градус, деношка +5, +10 градус). ЙIайхи хургья хьалхара пхи ди чакхдаьлча (бийсашка +1, —4 градус, деношка +1, +6 градус). Шийла хила езаш я хьалхара итт ди чакхдоалаши шоллагIа итт ди долалуши—фегара температура бийсашка —10 —15 градус, деношка 5—10 градус шелал йолаш, вожх юхейнсача хана бийсашка 5—10, деношка 0—5 градус шелал йолаш.

Хьалхарча итт дийнахьа а шоллагIча итт дийнахьа а хувцалуш морхаш а йолаш, наггахьа догIа а лоа а делхаш ха хургья.

КхоалагIча итт дийнахьа кIезиг - дукха морхаш а йолаш, йоачаи а йоацаш ха хургья. Хьалхара итт ди чакхдаллалцеи кхо кIира даьннaчул тIехьагIа цхьаццадолча деношкеи дохк а доаллаш, ша а белхаш ха хургья.

Мух дукхагIча даькъе малхбоалехьара, къулба - малхбоалехьара секунде 2—7 метр, хьалхарча шин кIирагIа цхьаццадолча деношка 10—15 метрга кхоачаш чIоагIа хьекхаргба.

Метеостанци.

КХОЕ ШОАЙ ХА

Паччахьалкхен къахьегама сберегательни кассаша хадданза юкъекхухь бахача наха гIойленагIеи аьттув болашагIеи йола расчетно - кассови гIулакхаш дара формаш, белггала аьлча, вкладчикаша еннача порученегIа кара ахча доацаш а ю расчеташ.

Ший лицевой счет йолча сберегательни кассана поручени яла йиш я вкладчикага цу счетера хьашт дола ахча Госбанка учрежденешка е сберегательни кассашка текущи счеташ йолча предприятешта, учрежденешта, организацешта дIатIаяздара хьакъехьа.

Бахача наха дукхагIа къоабалдаь тIанйцад квартирах, коммунальни гIулакхех, берий учрежденешка бераш леладарах, музыкальни маьхах дешар хьехача кхычеи дешара заведенешка дешарах, телефонахи тIадилла телефонаца городашта юкъера къамаьлаш дайтарахи боагIа мах, дIатекха езача налогий, страховой, кхыдола ахчаш кара доацаш дIатекхилга.

Вкладчикаша еннача порученегIа кара ахча доацаш расчеташ ю сберегательни кассаша цкъара яь ца Iеш, йIаьххача хана а — квартале, шера е поручени юхаяккхалца йолча хана.

Кара доацача ахчанца расчеташ яра хьакъехьа сберегательни кассана поручени яла йиш я вкладчикага из йолча ше дIаваха е почте гIолла дIаяхьийта.

Кара доацача ахчанца шоай кхычарцара расчеташ яра шоашта сберегательни кассаша деча гIулакхех пайда эца.

Цу хьакъехьа хатта хIама долаш вар моллагIча сберегательни кассе гIо, цо жоп лургда шоана.

НОХЧ - ГIАЛГIАЙ РЕСПУБЛИКАНСКИ ГОСТРУДСБЕРКАССАЙ УПРАВЛЕНИ.

РАДИО

6 ЯНВАРЬ

6.30 — КПСС 25-ча съезда даха хьакъ долчча тайпара накъадахар. «Юртара Iуйре». Урус-Мартановски района къахьегамхоша истола гонахьа яь беседа. 7.20 — Республикански газетий обзор. 8.25 — Хоамаш. 8.35 — Лирически ашараш (эрсий меттала). 9.00 — Пресс-бюро — «1976—1980-чей шерашка СССР промышленность дегIаяра керттера наькъаш» яха беседа (нохчий меттала). 9.15 — «Деза деноши, обрядаши, традицеш» (эрсий меттала). 9.30 — «ХIанзара ханара къона саг» яха радиовыпуск (гIалгIай меттала). 16.00 — Производства луш бола пайда лакхбара тIехьа къовсам лоаттабеча партийни организаце (эрсий меттала). 16.15 — «Продукце дикал лакхъяра пятилетках — болхлой гварди» яха корреспонденци (нохчий меттала). 16.30 — Урус-Мартановски района хьалхалаттараштa дола концерт (нохчий меттала). 18.00 — Керда хоамаш (эрсий, нохчий, гIалгIай меттала).

7 ЯНВАРЬ

7.20 — Республикански газетий обзор. 8.25 — Хоамаш. 8.35 — КПСС 25-ча съезда накъадолхаш. «1976-чей 1980-чей шерашка СССР халкъа боахам дегIабара керттера декхараш» (гIалгIай меттала). 8.50 — ГIорваьннача механизатора Ломалиев Iалена дола музыкальни радиооткрытка (нохчий меттала). 9.10 — ХIама хьадара сийлахь-йоккха программа (эрсий меттала). 9.25 — Ашараш. 9.30 — «Вай доттагIа Iалам да» яха радиожурнал (эрсий меттала). 16.00 Къама доход дегIаяреи халкъа хьал-торо лакхъяларей хьакъехьа йола агитатора беседа (эрсий меттала). 16.15 — «Дахе дIахо хозъялара тIехьа» яха беседа. 16.30 — Ашараш. 16.45 — «Юртара вахар». Юрта боахама машинашта бизза болх тIабалла (нохчий меттала). 18.00 — Керда хоамаш (эрсий, нохчий, гIалгIай меттала).

ХАОТТАМ

Тахан республике гIоллеи Грозней хувцалуш морхаш а йолаш, лоадама йоачаи а йоацаш. малхбузехьара секунде 7—12 метр чIоагIа мух а хьекхаш ха хилеи фегара температура республике гIолла 5 градусага кхоачаш шелал йолаш, Грозне 1—3 градус шелал йолаш хилеи тарлу. Кхоана кхаьла а йолаш, наг-нагахьа екха а екхаш, лоа а делхаш, къилбаседа-малхбузехьара секунде 5—10 метр чIоагIа мух а хьекхаш ха хилеи фегара температура бийсанна 4—9 градус шелал йолаш, дийнахьа 1 градус шелалгара 4 градус йIовхалга кхоачаш хилеи тарлу.

Метеостанци.

НАШ АДРЕС: 364051 г. Грозный. Ленина, 9 (3-гIа этаж). Телефонаш: редактора — 3-44-96; редактора зам. — 3-39-11; бехктоккхама секретара — 3-34-38; партийни вахарея культуран отделий — 3-61-46; промышленноста отдела — 3-42-30; юрта боахама отдела — 3-42-28; письмой отдела — 2-80 71; бухгалтере — 2-54-30. корректорске—2-89-88.

ТХА АДРЕС: 364051. г. Грозный. ул. Ленина. 9 (3-й этаж). Телефоны: редактора — 3-44-96; зам. редактора — 3-39-11; ответствен ного секретаря — 3-34-38; отделов партийной жизни и культуры — 3-61-46; отдела промышленности — 3-42-30; отдела сельского хозяйства — 3-42-28; отдела писем 2-80-71; бухгалтерии — 2-54-30. корректорской—2-89-88.

Газет арадувл шинареи, ереи, шоаттеи деношка

«Грозненский рабочий» издательства типографи, Маяковске, 92. Типография изд-ва «Грозненский рабочий», Маяковского, 92.

Заказ № 00013.